

SLOVENE

== Velja po pošti: ==
za celo leto naprej .. K 30—
za 6 mesecev .. " 20—
za 3 mesece .. " 15—
za Nemčijo celoletno .. " 34—
za ostalo inozemstvo .. " 40—
V Ljubljani na dom:
za celo leto naprej .. K 28—
za 6 mesecev .. " 20—
za 3 mesece .. " 15—
V pravi prejemni mesec .. " 2—
== Sobotna izdaja: ==
za celo leto .. " K 7—
za 6 mesecev .. " 5—
za Nemčijo celoletno .. " 9—
za ostalo inozemstvo .. " 12—

== Inzerati: ==
Enostopna pettivrsta (72 mm
široka in 3 mm visoka ali nje
prostor)
za enkrat .. " po 30 v
za dva in večkrat .. " 25
pri večjih naročilih primerno
popust po dogovoru.

== Poslano: ==
Enostopna pettivrsta po 60 v
Izhaja vsak dan izvenemil ne-
delje in praznike, ob 5. uri pop.
Redna letna priloga vozi red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6.
Ročopisi se ne vrnejo; nebrankirana pisma
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 188.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ograde 26.511,
bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Sveta Gora — —.

Rim, 25. avgusta 1917. Od včeraj
plapola na vrhu Svete Gore italijanska
trikolora. (Italijansko uradno poročilo.)

Nedelja zvečer.

Franciškanska cerkev na Marijinem
trgu tiha, prazna! Le v prvih klopih ne-
jasne konture v polmraku. Begunci, iz-
gnanci! V oltarju sv. Deodata kraljuje
svetogorska Mati božja prognanka. Tre-
pečejo srca v bridkosti, nalahno se gib-
ljejo ustnice in iščejo tolažbe in utehe v
molitvi. A tam zunaj zločesto zamolklo
bobnenje topov iz daljave, kot plahutanje
strahov v polnočni uri. Srce se krči, drhti.
Mračno je, temno okrog svetogorske Ma-
tere božje. Povsod vojska, strašna vojska;
znamenje vojske še v svetišču.

Tam zunaj po tlaku udarjajo koraki.
Polglasen razgovor. Uho ne razloči besed,
a vendar jih sluti in čuti, sluti v globokosti
velikansko bolelost.

»Sveta Gora padla — — Italijani so
zasedli v petek zvečer — — nocojsnje
uradno poročilo.«

Oj, Sveta Gora, Sveta Gora, ti kralji-
ca naše slovenske Goriške, ti varovanka
naše Gorice, naših Brd, Vipavske doline,
Krasa, naših gor! Ti pribežališče žalost-
nih in obteženih. Ti zavetišče in uteha to-

lažbe in miru hrepenečih naših nemirnih
sinov. Čudodelna podoba svetogorske
Mater božje daleč od razdrtega doma-
čega svetišča, sama prognanka, a okrog
nje izgnanci, rjeni sinovi.

O Sveta Gora, Sveta Gora, tudi tebe
nam je ugrabil sovražnik. Kos za kosom
nam trgajo našo zemljo, našo s krvjo pre-
pojeno zemljo, domačo ljubljeno slovensko
zemljo, razvaline in pogorišča naših belih
domov!

Oj, Sveta Gora, Sveta Gora, ti simbol
trpljenja naše tako vroče ljubljene sloven-
ske zemlje. Raztreseni in raztepeni smo po
širnem svetu. K tebi je zaupno zrlo srce!
A sedaj se je tudi na tvoj vrh vgnezdil
sovražnik, razvil svojo trikoloro: zname-
nje pohlepa po naši slovenski zemlji. Za-
kopuje se med čeri, vzdiguje težka, temna
žrela topov-velikanov, obrnjenih proti Vi-
pavski dolini. Kot splašena golobica tre-
peče naše srce, trepečejo in drhtijo beli
naši domovi, trepeče v strahu naša Vipav-
ska dolina.

Devica Marija, Mati božja, ti tolaži-
nica žalostnih, trpečih in preganjanih, po-
magaj nam, reši nas! Pod tvoje varstvo se
zatekamo.

Sveta Gora, Sveta Gora.

Pomoč Belcem.

Oklic.

Dne 14. t. m. so vrgli sovražni (laški)
stalci vžigalne bombe na Koroško Belo in
povzročili grozovit požar, ki je uničil v eni
uri poleg župne cerkve 45 hiš z gospodar-
skimi poslopji. Ostalo je le golo zidovje.
Zgorela so vsa živila in krmila, skoro vsa
hišna oprava, obleka perilo in nekaj živine.
Škoda se ceni na okroglih 400.000 kron.
Vsled nesreče je 60 rodbin, ki štejejo kakih
300 oseb, brez strehe.

Nesreča, ki je zadela pomilovanja
vredne prebivalce, je povzročila nepopisno
bedo, katere ne morejo odvrniti iz lastne
moči in z lastnimi sredstvi; tuja pomoč je
najnujnejše potrebna.

V olajšanje stiske prizadetih prebival-
cev odrejam nabiranje milih darov, zlasti
tudi živil, obleke, kuhinjske posode itd. po
vseh deželi Kranjski in apelujem na vsekdar
dokazano radodarnost prebivalstva Kranjs-
ke dežele in njegovo ljubezen do bližnje-
ga. Prepričan sem, da bo s toplim srcem in

z odprto roko priskočilo težko prizadetim
prebivalcem Koroške Bele na pomoč.

Denarni in sploh tudi vsi drugi darovi
naj se izročajo okrajnim glavarstvom, v
Ljubljani mestnemu magistratu. Ti uradi
bodo odposlali darove okrajnemu glav-
arstvu v Radovljico, katero jih bo sporazum-
no s pomožnim odborom na Koroški Beli
razdelilo med potrebne.

V Ljubljani, dne 22. avgusta 1917.

C. kr. deželni predsednik:
Henrik grof Attems s. r.

Požara v Dečji vasi in v Gabrijah.

Dne 22. avgusta ob 8. uri zjutraj je iz-
bruhnil v hiši posestnika Miha Vidriha v
Dečji vasi, občina Zagradec, ogenj, kateri
je vpepelil hišo, hlev in shrambo za žito.
Hišno opravo in zalogo žita se je posrečilo
rešiti. Škoda znaša 5000 K, zavarovalnina
1800 K. Ogenj je nastal vsled neprevidnosti
žene Vidriha, katere je opustila ometi sa-
je, katere so se vžgale.

...

Dne 24. t. m. jebila v veliki nevarno-
sti cela vas Gabrije. Bilo je okrog 11. ure
dopoldne, ko se začne vzdigovati strašen
plamen nad gospodarskimi poslopji po-
sestnika Krešča, ki je sedaj pri vojakihi. Za-
žgali so otroci, ki so se igrali z žveplenka-
mi pred podom. Na plat zvona so pohiteli
ljudje iz sosednih vasi kakor tudi iz Besni-
ce in Volovlja, ki so s pridnim delom rešili
vsaj hišo, ki je tudi že začela goreti in ob-
varovali, da se ogenj ni razširil na celo vas.
Posebno pridno so delala dekleta z dona-
šanjem vode. Vsem bodi tem potom izreče-
na prisrčna zahvala! Pogorela so vsa go-
spodarska poslopja, vaški mlatilnica, šest
ovc, pet prešičev in več panjev čebelj.

Nemci in Ogrji.

Pod tem naslovom priobčuje vseučili-
ški profesor dr. Jakob Bleyer v »Pester
Lloyd« obširen članek, ki je iz več ozirov
zelo zanimiv tudi za nas. Prvič nam kaže,
da Madžari spoznavajo, kako nevarno je
nemško prijateljstvo zanje. Nemci se Ma-
žarov radi poslužujejo kot zaveznikov pro-
ti slovanstvu, a ne kot enakovrednega na-
roda, kateremu bi bili pripravljeni za ved-
no priznati poleg sebe prostor na soln-
cu, marveč edinole kot začasnega priprav-
nega orodja za zatiranje drugih narodnosti;
kakor hitro pa bi dovoljevale razmere, pri-
dejo pod nemški kulturni nož tudi Mažari,
tudi njim je po vsenemškem načrtu pri-
pravljen le ena usoda: germanizacija. To
zadnji čas avstrijski Nemci čisto odkrito iz-
povedujejo in ravno to je nagnilo dr. Ble-
yerja, da je objavil rečeni članek, v kate-
rem bere Nemcem levite in jim pravi, da
velja o njih krilatica: da se niso nič nau-
čili in ničesar pozabili.

V prvi vrsti se peča dr. Bleyer s trdit-
vami in izvajenji v nedavno izišli publika-
ciji: »Ruhmeshalle deutscher Arbeit in der
österreichisch-ungarischen Monarchie«, ka-
teroj je izdal Adam Müller-Guttenbrunn,
po rodu ogrski Nemec, sodelavnik pa so mu
bili odlični znanstveniki in pisatelji. Izdaja-
telj sam daje v prvi vrsti duška svojemu
ogorčenju proti Madjarom, katerim očita
nehvaležnost: Domalega vse, kar se je na
Ogrskem storilo in se še stori za evropsko
kulturo, je nemško delo, vsled česar bi se
menda morali Madžari za vedno odpove-
dati vsaki narodni samozvesti in hlapče-
vati nemštvu. Temu nasproti po pravici
naglašajo dr. Bleyer, da se kultura nikdar ne
daje in ne jemlje kakor miloščina, marveč
si jo vsak narod prisvoji z lastno dušno
močjo. In edina dolžnost, ki mu jo nalaga

hvaležnost za prejeta kulturo je, da prisvo-
jeno vsečloveško kulturno dedščino dalje
razvija in izpopolnjuje primerno geniju svo-
jega plemena. Drugače hvalodolžnosti ne
more priznati noben narod in je ne prizna-
jo n. pr. tudi Nemci ne nasproti Franco-
zom.

Te besede bi si morali Nemci dobro
zapomniti in že enkrat postati nekoliko
skromnejši, kadar govorijo o »svoji« kulturi!
Še dalje, nego Müller-Guttenbrunn gre
njegov glavni sodelavnik Rihard pl. Kralik,
ki odkrito piše: »L. 1866. je bila Ogrska
zopet skoraj popolnoma germanizirana; te-
daj pa je nastopil dogodek, ko se je Avstri-
ja ločila od Ogrske ... Toliko je gotovo, da
ostane nadaljevanje nemškega kulturnega
dela na Ogrskem za cele rodove — upajmo
pa, da ne za vselej! — izključeno ... Kajti
tudi madjarski šovinizem je po dobrem delu
le preroc nemška ustanova. Kar so pa
Nemci ustanovili, morejo tudi zopet prezi-
dati. In to je nemška naloga v bodočnosti!
Nemška naloga v bodočnosti kot nadalje-
vanje nemškega kulturnega dela je torej:
germanizacija Ogrske! Tako vsklika dr.
Bleyer in nadaljuje: »Ogrska se bori z
Nemci ramo ob ramo proti celemu svetu
sovražnikov, a nobeden teh sovražnikov
ne stremi za enakim ciljem kakor Nemci;
sicer hočejo Ogrski odrezati ta in oni kos
ozemlja, a da bi hoteli n. pr. poslovaniiti
madjarsko plemo samo, na to ne misli
nihče. Potemtakem Ogrska nima večjih in
nevarnejših sovražnikov, nego so ji ravno
avstrijski Nemci!«

Kakor vidimo, se Madjarom odpirajo
oči. Veliko bi bilo njihovo spoznanje vred-
no tudi za nas, ko bi hoteli biti v njem do-
sledni in iskati pravih sklepov. Temu pa
žal ni tako, kakor bomo videli pozneje. Za-
enkrat pa čujmo, kaj pravi Bleyer proti po-
nemčevalnim nameram avstrijskih Nemcev
na Ogrskem: »Vemo in tudi Vsenemci do-
bro vedo, da more Ogrska, zagozdena med
slovanstvo in nemštvo, ohraniti svoje
ozemlje nedotaknjeno le tedaj, ako se opi-
ra na Nemce. Ali pa mislijo sedaj Nemci,
da bodo, zlorablajoč njen zemljepisni polo-
žaj, izsilili iz nje, da bo zatajila svojo pre-
teklost in si pustila germanizirati bodoče-
nost? Ako se hoče Ogrska tirati v obup,
naj se le nadaljuje s takim »sporazumeva-
njem«. Toda pomisli naj se, da je obup
slab svetovalec! ... Če je avstrijskim Nem-
cem res kaj ležeče na obstanku monarhije,
potem naj svoje mrtve že enkrat globoko
in za zmerom pokopljejo!«

To se pač pravi z drugimi besedami,
da so Madžari pripravljeni, boriti se za svo-
jo narodnost in za enotnost svoje države z

LISTEK.

Visokemu prelatu.

(Visoko cerkveno odlikovanje ljubljanske-
ga semeniškega ravnatelja dr. Jožefa Le-
sarja.)

Zvon v II. nadstropju je zapel. Šum po
hodnikih, hitri koraki, beseda in smeh je
zamlrlo, mir je nastal. Soba za sobo se za-
pira, luči se prižigajo — in par minut po-
zneje je že sklonjenih nad 80 mladih obra-
zov nad resnobnim študijem; tu sv. pismo,
tu pedagogika, tu moralika itd. Še par let,
morda samo še eno, morda še samo par
mesecev in novomašni dan pride, zato je
treba izrabiti dneve in ure.

Dolgo je mirno in tiho. Odpre se sobi-
ca, in tihih korakov stopa nekdo po stop-
nicah v zgornje nadstropje. Kaj je to? Ne-
red pač, saj zdaj je študij, ni časa za ob-
iske!

Da, za navadne obiske že ne. Ali ta
obisk je namenjen drugemu, ki ima stano-
vanje na koncu hodnika poleg sobice št. 7.
Težko je srce, nemirna misel, Bog pa le
nekaj korakov proč — ali ne bo šel k nje-
mu po srečni mir eden od onih, ki slišijo
kmalu prelepe besede: »Ne imenujem vas
več hlapcev — prijatelje vas imenujem!«

Vrata zaškripljejo, že je notri. Toda
glej, nisi sam! Pri vходу na desno oltarja
kleči že nekdo, saj ga poznaš. Velika, po-
končna postava — tu pa je globoko sklo-

njena; odločen, resnoben pogled — tu pa
je vpri proti podnožju altarja. Vodja seme-
nišča moli za gojence. Kolikokrat si ga na-
šel v zamišljeni molitvi, ob vseh dnevnih
časih! Že davno je umrl za Rožnikom dan,
on pa še vedno kleči poleg trepetajoče lu-
čice v svoji klopici.

Slavljenec — mož molitve, pozdrav-
ljen! Hvaležno pozdravljen od toliko du-
hovnikov, ki si jih v razgovorih z Bogom
imel v misli!

Včasem sem med študijem šel na hodnik.
Nisem se mislil raztresti, ne — saj sem
knjigo vzel s seboj. Pa prišel je še kateri
vunkaj, in tih pogovor se je pričel. Nič hu-
dega — ali ure so le dragocene, škoda za-
nje, če minejo brez polnega sadu!

Pa šla sva k oknu poleg št. 21. Naslo-
nila sva se nanj in se menila šepetaje in
gledala na dvorišče, kjer se je nad obed-
nico vpenjala divja trta. Naenkrat se obr-
nem stran in odidem v sobo. Kaj je bilo —
resen pogled, svarična beseda vsled nered-
nosti?

Ne! Marveč v okno ravnateljeve sobe
se mi je vpri pogled. In tam sem ga zopet
videl, kakor sem ga videl že tolikokrat:
nad pisalno mizo je sklonjen in študira. Nič
oddihla, nič presledka — ne le za bogoslov-
ce, tudi zanj je študij, čas resnega napor-
nega dela.

Kako nas je opominjal Tvoj zgled,
Tvoje bodrilne besede! Slavljenec — mož
dela, pozdravljen!

Vsakdo od nas je doživel to-le: imej
prijatelja še tako rad, ob slovesu se ti bo

zdel še bolj blag, dober in vreden ljubezni.
Glej, tudi z življenjem, s tem pisanim vab-
ljivim veseljem je taka: takrat ko se po-
slavlja, stopi pred te v še večji vablji-
vosti in prelesti.

V semenišču je čas, ko se človek po-
lagoma odpoveduje življenju. Ne še defini-
tivno, ali čim bliže je konec 4. letnika, tem
bliže je tudi to slovo od življenja — takrat
boš govoril odločilne besede: »Dominus
pars hereditatis meae et calicis mei«, za
vselej jih boš izrekel.

Kaj čuda torej, da stane tisti odločilni
korak toliko bojev! Ko se drugi razgovar-
jajo, premišluje ta v sobici; ni smha več
na mladi obraz, ne gre delo izpod rok; vse
se nekam maje.

Pa gre mladi človek na zadnjo pot, v
II. nadstropje nasproti kapele. Vrta se od-
pro, zvoncec je zaznanil obisk. Srce bije ko
struna v razburjenju pri misli, da se v par
minutah odloči usoda.

Začuje se počasen korak, in v nekaj
hipih stoji pred teboj. Od študija je vstal,
zato vpre vate svoj resnobni pogled še bolj
resnobno: »Prijatelj, no kaj bo?«

Skušaj porazložiti, pa o tako nerodno
padajo besede. Le sunkoma se izraza mi-
sel. Ali on te je razumel, pelje te v drugo
sobo in veli sestii. Ugovor — odgovor;
dvom, jasnost; strah — opogumljenje. Dol-
go traja obisk, a ko zvonček nad vrati dru-
gič zapoje, je srce lahko in veselo, saj se je
vrnila sreča, sreča poklica, ki se je že po-
slavljala.

Pozdravljen od vseh tistih, katerim si

bil ko oče, ko smo prišli z zaupanjem k
Tebi!

Včasem v šoli sem ga gledal, ko nam je
razlagal. Ena misel mi je še posebno veli-
kokrat prišla: »Bog ve, ali mu kdaj pridejo
solze v te oči ali ne, kaj bi jih neki moglo
porositi?«

Pa sem sam to doživel. Bilo je na dan,
ki je gotovo najlepši dan v mojem življenju
dan ordinacije. Iz knezoškove palače smo
prišli, stariši in sorodniki so nas pozdravi-
ljali po hodnikih. Pa nismo se ustavili, v
II. nadstropje smo šli, po slovo od gospoda
vodje.

Resen nam je prišel naproti, veselo
nas pozdravil v nagovoru. Še par praktič-
nih opominov, potem pa je pristavil: »Go-
spodje, prosim za novomašniški blago-
slov.«

In pokleknil je, tudi mi smo poklekni-
li, le prvi po abecedi je stal in razprostrl
roke. Solze so mu stopile v oči tisti hip, ko
je klečal pred nami. Samo oče in mati sta
tako pobožno in ganjena prejela novomaš-
niški blagoslov. Ko je pa vstal, mu je vstre-
petala beseda. In videl sem v njegovih res-
nih, pa dobrih očeh — solze. Kot oče sre-
di otrok!

Mi, ki smo imeli priliko, spoznati Te
od blizu, Te cenimo in ljubimo. Veseli nas
pa zvest, da Te cenijo in ljubijo tudi
drugje.

Slavljenec, poglavar katoliške Cerkve
v Rimu Te je — vrednega — odlikoval, —
zato še toliko prisrčnejše pozdravljen od
nas, tvojih duhovnih sinov.

najskrajnejšimi sredstvi. In to bi bilo drugo zanimivo — četudi seveda ne novo — dejstvo v Bleyerjevem članku.

Sedaj pa pridemo k tretjemu, ki je za nas najaktualnejše: Ali so Madjari, ki so pregledali nemške nakane in tako odločno vstali v obrambo svojega narodnega in državne prava, ali so Madjari vsaj nekoliko dosledni v svojem spoznanju, vsaj nekoliko dovezetni za resnice, ki jih tako glasno uči sedanji čas? Žalibog ne. Bleyer vidi samo Ogrski in madjarsko hegemonijo v njej, za katero se brez ovinkov izreka in poteza, in to celo v imenu celokupnega ogrskega nemštva: »Ogrska (to se pravi madjarska! O. ur.) supremacija (nadoblast) se mora za vsako ceno vzdržati! In na drugem mestu piše: »Vsak otrok pri nas ve, da Ogrji (Madjari! O. ur.) — izvemši nekatere, sicer glasne, a danes še brezpomembne posebnosti — nemštvu voditeljsko vlogo v Avstriji najodločnejše in najodkritosrčnejše privoščijo in žele. Seveda ne iz sentimentalne ljubezni, marveč iz lastnega najprvobitnejšega interesa. Saj temelji nagodba iz l. 1867. na tej misli, katere se Ogrji še danes drže ... R. pl. Kralik in njegovi somišljeniki bi storili boljše, ako bi svojo pozornost in svojo skrb obrnili od ogrskega nemštva in jo posvetili nemštvu v Avstriji ter svojo moč nedeljeno in neoslabljeno postavili v službo nemških hegemonijskih prizadevanj v Avstriji.«

Ničesar se niso naučili in ničesar niso pozabili! Tako pravi Bleyer o Nemcih in mi ne moremo nič boljšega reči o Madjarih. Nagodba iz l. 1867. jim je še danes vir vse modrosti in moči, nekaka nedotakljiva »skrinja zaveze«; madjarska hegemonija tu, nemška hegemonija tam, druga ne poznajo in nočejo poznati. In vendar je misel, da bi se ustavila zgodovina narodov pred ogrsko nagodbo iz l. 1867. ravno tako nemogoča, kakor so nemogoče vsenemške sanje. Ali morda dr. Bleyer in R. pl. Kralik res menita, da so narodi v sedanji strašni vojni prelivali svojo kri in doprinali svoje žrtve za madjarsko hegemonijo na Ogrskem in nemško v Avstriji?

Uspehi Benedikta XV.

Državni tajnik svete stolice je izjavil v dopisniku »United Press« z ozirom na Wilsonovo trditev, da je papež sestavil svojo mirovno noto po raznih govorih in izjavah državnikov vojujočih se držav ter po sklepah dotičnih vlad, naslednje: Sv. oče pač ni mogel podrobno določiti definitivno ureditev meja in ozemelj, zato je izrazil željo, naj se vsa ta vprašanja v spravljivem duhu rešijo potom medsebojnega sporazuma. Sv. stolica odločno izjavlja, da ji k mirovnemu koraku ni dala pobude nobena vojujočih se držav in tudi ne želja, katerikoli izmed njih posebej koristiti. Kar se tiče demokratizacije, je Sv. stolica mnenja, da je treba v tem oziru narodom pustiti prosto voljo, da si uredijo notranjo vlad, kakor žele. Demokratizacijska ideja se je v vojni itak tako okrepila in poživila, da bodo morali njeni zastopniki iz lastnih interesov paziti, da se ne izprevrže v anarhijo.

24. t. m. je sv. oče slovesno sprejel poslanstvo školskega reda. Na priporjen nagovor je sv. oče odgovoril, da se njegove besede žal mnogokrat napačno tolmačijo in se vzdržuje zmoti kljub njegovim poznejšim pojasnilom.

Lugano, 25. avgusta. (K. u.) Povodom avdicije, ko je sv. oče sprejel 600 oseb pod vodstvom duhovnikov iz škofije Frascati, je sv. oče v svojem odgovoru na voditeljev nagovor potrdil, da je njegov cilj doseči pravičen in trajen mir. Žalibog pa njegovih namenov in naklepov ne tolmačijo vedno po pravici.

Sv. stolica zadovoljna z odgovorom nemškega kanclerja.

Curih. »Stampa« javlja: Pri sv. stolici so s kanclerjevo izjavo zadovoljni. Upajo da bodo tudi nekatere države sporazuma naklonjene noti, a obe skupini bosta odgovorili šele čez nekaj časa.

Belgijci se klanjajo Benediktu XV.

Le Havre, 25. avgusta. (K. u.) »Agence Havas«: Belgijka vlada se v naznanilu, s katerim beleži sprejem note sv. očeta, vzvišeni misli poklanja. Izjavlja, da bo predloge in poziv sv. očeta zelo spoštljivo preučila.

Izjava apostolskega delegata v Združenih državah.

Bern, 25. avgusta. (K. u.) »Matin« javlja: Apostolski delegat v Združenih državah, msc. Banjano je izjavil v Kansas City: Pooblaščen sem z visokega mesta, da izjavim: Sv. oče ni pričakoval, da se bodo vojskujoče države v kratkem sporazumele, a glavarjem vojskujočih se narodov je stavil nepristranske predloge, o katerih misli, da bodo privedli do miru.

Prvi odgovori na noto Washington.

Berlin, 25. avgusta. Pariški listi poročajo, da bo na noto sv. očeta odgovoril prvi Washington.

Rotterdam, 25. avgusta. »Daily Mail« javlja iz Newyorka: Predsednik Wilson je sprejel katoliške škofe, ki so ga prosili, naj ne odkloni mirovnega nastopa sv. očeta.

Sporazum Benediktu XV.

Berlin. Pariški listi pišejo, da bo s posredovanjem Anglije najbrže sporazum začetkom septembra odgovoril sv. očetu. Besedilo je sestavil po podatkih angleškega in francoskega ministrskega predstavnika italijanski zunanji minister Sonnino.

Genf, 25. avgusta. »Petit Parisien« javlja: Odgovor zaveznikov na noto svetega očeta je v glavnih potezih že sestavljen. Odgovarja se previdno, a nota svetega očeta se ne odklanja. Sv. stolici se odgovor izroči koncem bodočega tedna.

Mirovni pokret katoličanov v Italiji.

Lugano, 25. avgusta. »Secolo« in »Pollo d'Italia« rotita laško vladu, naj nastopi proti mirovni propagandi katoličanov med kmeti in vojaki, ki jo glede na noto sv. očeta razvijajo. V neki milanski tiskarni so naročili 100.000 ponatisov note sv. očeta.

Nota Benedikta XV. v Švici.

Bern, 25. avgusta. Zvezni svet je vzel oficielo mirovno noto sv. očeta v vednost, a za zdaj ne bo ničesar podvzel. V krogih zveznega sveta se sodi, da bo nota v gotovem obsegu dosegla uspeh.

Spletke »zelene kače«.

Curich, 25. avgusta. »N. Z. Ztg.« pišejo iz Rima. Položaj glede na noto sv. očeta se je zjasnil. Cela Italija (namreč framasoni, ki jim pravijo socialisti »zelene kače«. Op. Uredn.), izvemši oficijelnih socialistov in »klerikalcev« nasprotuje posredovanju sv. očeta. Sodi se, da hočejo rešiti Avstrijo, v kateri je notranji položaj težaven in ker žele bolj miru, kakor katerakoli druga država. Mir, kakršnega predlaga sv. oče, bi odgovarjal popolnoma zemljevidu, ki je ugoden osrednjim velesilam. Rešil bi Avstrijo, da bi ne bila razkosana, za kar se v prvi vrsti Italija vojskuje. Nastop sv. očeta kot vladarja Italija zasleduje ljubosumno.

Berlin, 26. avgusta. »N. Z. Ztg.« (list je framasonski. Op. ur.) javlja: Italija je vstopila v vojsko l. 1915. s pridržkom, da bo sv. oče izključen od mirovnega posveta. Pogoj je sporazum sprejel.

Odgovor na noto sv. očeta.

Glavni odbor nemškega državnega zbora se je pečal 25. avgusta z novimi imenovanji v državnih uradih.

Kancler dr. Michaelis je izjavil, da je pozval v državne urade može, o katerih upa, da jim velike stranke zaupajo. Parlamentarcu je poveril državni pravosodni urad; državni gospodarski urad osebi, ki ji zaupajo stranke leve; državni podtajnik urada za prehrano je postal socialni demokrat; državno finančno upravo je poveril članu narodne liberalne stranke. Pruski pravosodni minister je postal član centra.

Odgovor na noto sv. očeta.

Želi, da bo vodstvo države tesno sodelovalo s strankami. Ustanoviti namerna prosto komisijo, s katero se bo kancler o posebnih rečeh posvetoval. Pred vsem gre za to, da se bodo posvetovali o odgovoru na mirovno noto sv. očeta. V to komisijo bo pet velikih strank državnega zbora poslalo sedem članov: dva centrum, dva socialni demokrati, po enega člana konservativci, narodni liberalci in napredna ljudska stranka. Zvezni svet bo tudi v komisijo poslal sedem članov. Komisija bo delovala popolnoma svobodno in zato ne velja zanjo poslovnik državnega zbora.

Izjave strank.

Stranke so splošno pritrjevala kanclerju in želele, da bi se uprava še bolj demokratizirala. Posvetovalno komisijo so pozdravljale.

Dr. Michaelis je rekel, da se more v gotovih načelnih vprašanjih razpravljati v tem ožjem, omejenem krogu, da se ohrani tajnost. Konservativci so izjavili, da bi nasprotovali vsaki napravi, ki bi glede na važna vprašanja izročila državnemu zboru ali njegovemu odseku odločbo, ker gre državnemu zboru le pravica, da nadzoruje in kritikuje.

V posebni odsek, ki se bo posvetoval o odgovoru sv. očetu, so bili odposlani: Fehrenbach in Erzberger (centrum), Scheidemann in Ebert (socialna demokrata), vitez pl. Payer (napredna ljudska stranka), grof Westarp (konservativci) in Stresemann (narodni liberalci).

× × ×

Demokratični nazor torej v Nemčiji tudi glede na sodelovanje v zunanji politiki napreduje. In pri nas? ...

Kako važnost polaga kancler na noto sv. očeta, je razvidno, ker bo odgovoril na njo šele po posvetu z nemškimi strankami. Michaelisov zgled naj bi posnemal tudi grof Czernin.

Mirovni preobrat v Angliji.

Haag. Dobro poučeni krogi izjavljajo, da se nahaia Anglija pred važnim preobra-

tom. Delavska stranka je izjavila, da se želi udeležiti posveta v Stockholmu, a tudi londonsko časopisje piše bolj miroljubno, kakor prej. Ni bilo časopisa, ki bi bil zahteval, naj se nota sv. očeta odbije. Ker je mirovni pokret vedno jači, je angleška vlada pospeševala generalno ofenzivo; če ta ne odloči vojske, se bo morala vlada pridružiti javnemu mnenju ali pa odstopiti.

Bern. (K. u.) Iz Londona: Bonar Law je izjavil v spodnji zbornici, da je dobil ministrski predsednik vlogo z 221.617 podpisov, ki poziva vlado, naj se prične pogajati o miru. Obvestilo se je vzelo na vednost.

London, 25. avgusta. (K. u.) »Exchange Telegraph« javlja: Veliko londonskih disidentov je poslalo sv. očetu petico, s katero ga prosijo, naj skliče mednarodni posvet vseh kristjanov, da se določijo pogoji, ki bi zagotovili pravičen in trajen mir.

Mirovni posvet finančnih mogotcev v Švici.

Rotterdam, 25. avgusta. »Morning Post« pozivlja vlado, naj dementira govorice, da so se finančni mogotci osrednjih velesil in sporazuma pogajajo v Švici o miru.

Kaj dela grof Czernin?

Z Dunaja je objavila mariborska »Straža« (šefredakter načelnik Jugoslovanskega kluba dr. Korošec): Papežev mirovni predlog je sprejela nemška vlada, kakor se je Michaelis izrazil pred glavnim odborom državnega zbora, s simpatijami. Preden bo dala papežu konkreten odgovor, se bo še enkrat posvetovala z glavnim odsekom državnega zbora. Na Nemškem se dá torej ljudstvu, oziroma zastopnikom ljudstva priložnost, da povedo o takem važnem vprašanju, kakor je mirovno, tudi svoje mnenje. Kako pa je pri nas? Ko je grof Czernin prevzel vodstvo zunanjega ministrstva, se je vpeljal v avstrijsko in sploh v vso svetovno javnost jako simpatično, ker se je jako odločno izrazil za mir. Toda vedno bolj jasno postaja, da vsa ljubezen do miru ne izvirja iz Czerninovega srca, ampak iz srca našega mladega cesarja. Saj se je cesar še te dni izrazil napram odposlanstvu hrvatskega sabora: »Gospoda naj bodo prepričana, da ta vojska ne bo niti dan dalje trpela, kakor bo neobhodno potrebno!« Vse, kar je Czernin storil za mir, je storil ne iz lastnega nagiba, ampak po volji cesarjevi. Grof Czernin, čeprav nadarjen diplomat, ne vzame iz lastne volje nobene inicijative v roke, ampak se pusti le potiskati in porivati. Grof Czernin je v svojem srcu na strani nemškega cesarja Viljema za nadaljevanje vojske, dokler jo Nemčija potrebuje, in le prisiljen služi tudi svojemu cesarju. V tem mnenju nas potrjuje tudi dejstvo, da je nemški voditelj Dobernig izrekel grofu Czerninu popolno zaupanje Nemcev. Da je prisiljena služba le ovira, je jasno. In zato smatramo grofa Czernina zaradi njegovih simpatij do vsenemških vojnihih ciljev za veliko oviro cesarjevega mirovnega prizadevanja. Nujno potrebno bi torej bilo, da bi tudi grof Czernin bil navezan na mnenje ljudstva, oziroma ljudskih zastopnikov. Kako pridejo mnogoštevilni narodi do tega, da in sam nemški grof odločuje o nadaljnji vojski ali o miru, in sicer odločuje samo v smislu naših zaveznikov, a naših lastnih interesov noče spraviti v ospredje? Že sedaj se lahko ustvari po dogovoru forum, pred katerim se vršijo posvetovanja zunanjega ministra z zastopniki ljudstva. Tekom časa pa se bo morala ustava v tem smislu spremeniti, da bo pri vprašanjih o vojski in miru tudi ljudstvo obvezno in veljavno sodoščevalo. Ljudstvo v vojski največ trpi, zato tudi mora dobiti pravico, da sodoščuje. To je dovolj znano, da pokojni cesar ni maral vojske in da jo je v odločnem kronskem svetu izsilil grof Tisza ob vehementni podpori domobranskega ministra Georgija in tedanjega notranjega ministra Heinolda. — Od sedaj zanaprej naj odloča o vojni in miru cesar in ljudstvo, ne pa komodni, dobro zavarovani grofi in generali.

Spodnještajerski slovenski 87. pp. brani rodno zemljo.

Boj divja z vso strašno silo naprej. Tako strašnih dni ne pomni nobeden! Vse bojno ozemlje je v dimu in ognju. Posebno uporabljajo Lahi zadnje čase plinove granate, ki usmrtijo s svojo klorovo sestavino vsako živo bitje. Laški letalci so kakor roj sršenov vedno nad bojnim pozoriščem in v zaledju. Še nikdar nismo čuli v Ljubljani tako močnega bobnenja topov z goriškega bojišča, kakor včerajšnje nedelje. Sovražnik napada naprej. Za vsako ceno hoče zavzeti Trst in zaledje.

Italijani so svoj uspeh pri Vrh (točka 601, jugovzhodno od Kanala) in Jeleniku (točka 788, južno od Kuka, sevovzhodno od Deskelj) razširili proti Banjski planoti in Sv. Duhu. Vsled laškega predora smo bili prisiljeni zavzeti nove postojanke pri Kalu in Podleščah (južno od Kala). Sovražnik je tu napredoval kakih osem kilometrov zračne črte globoko. V širokosti pa med Avčami in Solkanom v krog 18 kilometrov širokem loku. Vsled tega je bil

naš položaj na Sveti gori nevzdržljiv. Naše junaško se boreče čete so dobile v petek zvečer ukaz, naj se umaknejo iz te tako s krvjo prepoljene skalnate strmine v druge postojanke. Koj nato je sovražnik razvil na Sveti gori svojo trikoloro. Boj divja krog hriba Sv. Gabrijela mimo Banjšic, Levpe-Kala proti Avčam. Posebno Sveti Gabrijel naskakuje Lahi trdovratno, a dosega brez uspeha.

Besno napada sovražnik v Vipavski dolini in na Krasul Toda dosega ni preko krajnega uspeha pri Selu prišel naprej. Kostanjevica je večkrat menjala svojega gospodarja. Sovražne čete so prodrle že vzhodno od Selc preko tSare Lokve pod Vojšico, toda smo jih vrgli zopet od Sela-Korita nazaj. Grmada čuva še vedno kot velikanski orjak — pot do Trsta.

Sedaj divjajo najhujši boji za Sv. Gabrijel in za prehode čez Banjsko planoto.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 25. avgusta. Uradno:

Na Krasu in pri Gorici je bilo včeraj primeroma mirno; le pri Koritu (približno en km severno od Sela in tik vzhodno od Vršiča, O. ur.) so Italijani brez uspeha napadali.

Italijani so pred vsem napadali goro sv. Gabrijela. Palermška brigada je popustila na slemenih nešteto številu mrtvih in ranjenih borilcev, a zrušila odporne alle vrlih borilcev ni. Hrabri štajerci 9. lovskega bataljona so se pri obrambi posebnost odlikovali.

Na Banjski in na visoki planoti sv. Duha smo vpoštevali položaj, katerega so ustvarili boji na Vrh, pripravili našo obrambo v novi črti.

Sovražnik je včeraj po besni pripravi s topovi napadel v več odsekih stare postojanke, ki smo jih bili mi izpraznili; trčil je v praznoto, naše baterije so ga temeljito obstreljevale, ko je napredoval. Šele proti večeru so prišle sovražne čete na nekatereh točkah zopet v bojni stik.

Odkar se je pričela bitka, do 23. avgusta, je bilo privedenih ujetih 250 častnikov in nad 8000 mož.

Letalci tudi v enajsti soški bitki nad vse živahno delujejo. Italijanski letalci, katerim pomagajo Angleži in Francozi, nastopajo povsod proti našim z večkratno premočjo. S svojim drznim napadalnim duhom in s požrtvovalnim nastopom naši letalci ob vsaki priliki tako pri poizvedovanju, kakor tudi v boju, vztrajajo, kar jim glede na število primanjkuje.

Od 18. do 23. avgusta smo sestrelili 12 sovražnih letalcev; 6 med njimi jih odpade na preganjalno skupino stotnika Brumowskega, ki je v 18. zračnih borbah zmagal. Mi smo v tem času izgubili le eno letalo.

Dunaj, 26. avgusta. Uradno:

Na Krasu tudi včeraj ni bilo večjega boja pehote. Neposredno južno od Vipavske doline smo odbili močni napad.

Slabejši italijanski sunki so se izjalovili pri Biljah.

Težki boji so se zopet razvili na gori sv. Gabrijela. Vsled hrabrosti branilcev, med katerimi zaslužijo, da imenujemo graške lovce, južnoštajerski polk 87 in ogrske črnovojniške bataljone, sovražnik kljub velikim krvavim žrtvam ni nikjer prebil.

Italijani so zasedli brez boja Sveto Goru, ki smo jo ponoči dne 24. t. m. izpraznili.

Na Banjski in na visoki planoti Sv. Duha in vzhodno od Avč so se večkrat spopadli.

Na koroškem in na tirolskem pozorišču nič važnega.

Dunaj, 26. avgusta. Uradno:

Boji severno od Gorice in na Banjski visoki planoti Sv. Duha trajajo dalje.

Italijanski napadi niso uspeli.

Načelnik generalnega štaba.

Italijansko uradno poročilo.

25. avgusta 1917. Od včeraj plapolala italijanska trobojnika na vrhu Svete gore. Hrabre čete druge armade, ki so v zadnjih dneh na več točkah vtisnile sovražne čete, so odbile sovražnika, ki je to težavno ozemlje korak za korakom branil.

Na Krasu se bje dalje za postojanke, ki smo jih osvojili, sovražnik bi nam jih bil rad zopet vzel. V neprestani borbi so se posebno odlikovale brigade 89 in 90 iz Salerna, 141 in 142 iz Catanzara in 259 in 260 iz Murge s svojim junaštvom in s svojo vstrajnostjo.

Letalci so včeraj precej živahno delovali. Naši Caproniji so večkrat obstreljevali Čepovansko dolino, v kateri mrgoli sovražnih čet; nato so se izpustili nizko in se udeležili boja s pehoto. Bitke se je udeležilo 233 letal; eno samo se ni vrnilo.

Boji pri Gorici.

Dunaj, 25. avgusta. Vojni tiskovni stan: Čete soške armade, ki se bore severno od Gorice, smo umaknili, da se bodo bile v ugodnejših razmerah. Storilo se je to tem lažje, ker se splošni položaj ni izpremenil, obramba novih črt ne bo zahtevala toliko žrtv, kolikor so jih zahtevale stare črte.

V četrtek so se bili v starih postojankah še trdi boji. Naše hlabre čete so odbile sovražnika jugovzhodno od Vrha in pri Vodica, dasi bojne okoliščnosti niso bile ugodne zanje; izgube sovražnika so bile velike.

Ponoči smo se umaknili v najpopolnejšem redu, ne da bi nas bil sovražnik oviral. V starih črtah so ostali povsod mali oddelki, da smo sovražnika varali. Sovražnik je pričel stare črte v petek zjutraj močno obstreljevati s topovi in z metalci min; ob 10. dopoldne jih je napadla njegova pehota. Naše topništvo je dobro obstreljevalo Italijane, ko so vpadli v postojanke, ki smo jih zapustili.

Najprednejši sovražni oddelki so prišli do višine jugovzhodno od Vrha; popoldne so sovražni poizvedovalni oddelki previdno preizkušali položaj proti vzhodu. Zahodno od Kala in od Podlesa smo jih odbili.

Sovražnik je napadal v petek dopoldne tudi goro sv. Gabrijela. Hrabri lovski bataljon št. 9 je razbil dopoldne pet naskokov brigade Palermo, katerim je popoldne sledilo še dvanajst napadov. Sovražniku se ni posrečilo, da bi bil vpadel v naše postojanke pri Sv. Katarini. Sovražni polki, ki so tam napadali, so se razpršili na vse strani. Ostanek, katerim se je posrečilo, da so preleteli zapiralni ogenj, so uničili naši junaki v boju z ročnimi granatami.

Po neprestanih težkih bojih na Krasu je bilo včeraj na Krasu, pri tolminskem mostišču in severno od tam mirno.

Na tirolskem pozorišču

smo odbili zahodno od Monte Piano močnejši sovražni oddelek.

Boji na Grmadi.

Vojni poročevalci so poročali 23. t. m.: Italijani so že z deseto soško bitko nameravali vzeti Grmado; tudi v enajsto bitko so z vso silo navalili na njo. Cadorna si je izbral, da doseže svoj namen, vedno načinov. Na severu je napadal 240 metrov visoko Lokvo; zamaš so napadali drugi njegovi bataljoni Medjo vas; pri Devinu Lahe naši tudi drže. Grmade ni obkolil. Pri frontalnih napadih je padlo na stotisoče njegovih vojakov; naš bobneči ogenj je strašno kosil med njimi. Italijan je napadal s dvanajstkratno premočjo. V prvih dneh bitke sta posamezne polke napadli po dve brigadi, za njim so pa stale v rezervi še po štiri brigade. Pehota je napadla osemkrat do desetkrat na dan. Izgube Italijanov so bile strašne: polovico četa so morali umakniti iz boja, tako so jih naši razbili. Posebno so se odlikovali polki št. 51, 63 in 62. Nek bataljon je stal neprestano 36 ur v boju. Ker so vse dovoze obstreljevali, so dovažali četam v prvi vrsti hrano in vodo le neredno. Polka 63 in 51 sta se že bila koncem 10. soške bitke. Zdaj branita postojanke, ki sta jih vzela Lahu. Vselej, preden Italijani napadejo, pripravijo z bobnečim ognjem napad topovi; v prvi vrsti 28 do 34 cm z ladij. V prvih desetih minutah so razstrelili vse brzogajne in telefonske zveze; zvezo so morali vzdrževati posamezni vojaki. Napadal je sovražnik vedno podnevi, šele šesti dan bitke je napadel ob pol 10. zvečer, a tudi ni uspel. Zahodno od Grmade je celo ozemlje krvavo bojišče. Granate so razorale pokrajino, v kavernah čaka pehota, da se konča bobneči ogenj. Grmada izgleda kakor mrtva. Ko prično lezti Italijani iz razvalin Sela, postane grozno živahno. Naši topovi zaigrane, česar ne pobijejo, pokose strojne puške, ročne granate in kopita pušk naše pehote v prvih črtah, kjer je videti od naših jarkov le kamenje, vreče peska, žice in mrtvece. Italijane vselej vižemo, a vedno zopet napada s svežimi četami in z novimi krdeli. Dvakrat istih bataljonov ne pošlje v bojni vrvež.

Boji za goro sv. Gabrijela.

Dunaj, 26. avgusta. (K. u.) Vojni tiskovni stan:

Včeraj so se posebno bili severno od Vipavske doline. Na Banjsko planoto je sovražnik neprestano pošiljal nove čete. Popoldne in ponoči je mnogokrat napadel. Naše čete so ga vselej odbile, večkrat s protisunki. Posebno težko so se bili za goro sv. Gabrijela. Gora nam je ostala, izgube sovražnika so bile težke. Tudi pri Biljah se je ponesrečil sovražni napad; pri Mirni so zaplenile naše poizvedovalne čete iz sestreljenega avtomobila strojno puško.

Na soški bojni črti so bile danes zjutraj hude nevihte.

»Corpo bombardieri.«

S fronte poročajo: V sedanjí bitki na Krasu igrajo veliko vlogo laški bombardierji, ki iz neposredne bližine rušijo naše žične ovire in barikade z ekrazitnimi bombami in delajo pot svoji pehoti. Med bombardierji tvorijo poseben zbor, ki je razdeljen v oddelke, katerih vsak šteje po 15 do 25 minskih baterij. Kakor se ceni, buta proti živim uzidu naše soške fronte 300 do 500 minskih baterij s 5000 do 6000 minometalci.

Francozi pri Soči.

Curih, 25. avgusta. Milanski list »Italia« potrjuje, da se bijejo ob Soči Francozi skupno z Italijani. »Messagero« pravi, da nastopajo pred vsem francoski lovski bataljoni.

Laški socialisti proti ofenzivi.

Iz Stockholma poročajo, da so v Italiji zaprli veliko število socialistov, ker so protestirali proti ofenzivi.

Nemiri v Turinu.

Berlin, 25. avgusta. Iz Lugana se poroča, da so izbruhnili v Turinu hudi nemiri. Položaj še vedno ni jase.

Boji z Rusi in Rumuni.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 25. avgusta. Uradno:

V več odsekih se je zopet poživil boj s topovi. Pri Brodih smo odbili ruske poizvedovalne oddelke.

Dunaj, 26. avgusta. Uradno:

V prostorih generalnih polkovnikov nadvojvoda Jožefa in Böhma Ermolija živahno streljajo s topovi. Nobenih posebnih bojev.

Načelnik generalnega štaba.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 25. avgusta. Veliki glavni stan: Ob Dvini, pri Smorgonu, Lucku, Tarnopolu, med Prutom in Moldavo in v dolini Ojtoz vsasih oživljajo artiljerijski ogenj. Sunki ruskih lovskih poveljstev pri Brodih so se izjalovili.

Berlin, 25. avgusta. Veliki glavni stan: Na zahodnem pozorišču je bilo primerna mirno. Pri Logiščinu severno od Pinska smo povodom poizvedovanja ujeli več mož.

Berlin, 26. avgusta. Veliki glavni stan: Pri Dvinskem, Baranovičih, Tarnopolu in ob Zbruču, kakor tudi v več odsekih karpatskega pozorišča so živahno streljali; borile so se tudi prednje straže.

Berlin, 26. avgusta. (K. u.) Wolff: Na vzhodu nobenih večjih bojev.

Prvi generalni kvartirni mojster: p. L. Ludendorff.

Odbiti napadi zahodno od Brodov.

Dunaj, 25. avgusta. Vojni tiskovni stan: Ruski oddelki so napadali v četrtek zvečer naše straže zahodno Brodov; Ruse so njih topovi krepko podpirali. V ognju naših strojnih pušk se je moral sovražnik umakniti; mrtvecev ni vzel s seboj Izlahka smo odbili sovražne patrulje, ki so napredovale čez Zbruč.

Rusko uradno poročilo.

23. avgusta. Zahodno bojišče. Naše čete so se umakale pod sovražnim pritiskom v smeri proti Tukunu iz prestora Ragezem—Kemeru v pokrajino jezero Šercen—Frankova vas. Sovražno topništvo tam živahno strelja jugovzhodno od jezera Babik smo razkropili v boju moža z možem močni oddelek nemških poizvedovalcev; ujeli smo več mož. Sovražna pehota je tudi tu živahno nastopala in obstreljevala naše jarke. Ko je nadzoroval svoje postojanke, je bil ranjen hrabri divizijski poveljnik general Kruglevski. Pri reki Kekav so prednji sovražni oddelki živahno delovali.

V Voliniji je napadel sovražnik 22. t. m. pri Sokulu črto Zbruč—Dumka. Njegov bataljon je vdrl v naš jarek pri Zbruču; naš protinapad ga je vrge.

Rumunsko pozorišče. Sovražnik je napadel ponoči 22. avgusta našo postojanko severozahodno od Jaslovca, polastil se je neke višine. Naš protinapad je vzravnal položaj. Pri Očni se bijejo dalje. Sovražnik je napadel 22. severno od Groseski pri žganjarnici in pri Soveji. Nemci so napadli pri Focsani ponoči črto Monastiora—Me-recesti, a niso uspeli.

Kavkaško pozorišče. Streljali so s puškami in poizvedovali.

Zračna vojska. Naše letalo je sestrelilo nad Rigo nemško pomorsko letalo, ki je padlo v morje.

24. avgusta. Zapadna fronta.

Pehotni ogenj in poizvedovanja. Rumunska fronta. V smeri na Kezdvasarhely so rumunske čete v okoličnici severno Groseski in severovzhodno Soveje odbile več sovražnih napadov. V smeri na eSo (?) je sovražnik dne 23. avgusta zvečer po silni artiljerijski pripravi napadel naše čete pri kraju Krendfonie (?). Izprva se mu je bilo posrečilo, da je zasedel dele naših jarkov, toda s protinapadom smo krvotni položaj zopet upostavili.

Kavkaška fronta. Naše čete so pregnale sovražnika z višin severozahodno mesta Ustnuje.

...

Italijani o položaju na ruskem bojišču.

Lugano. »L' Avenir d' Italia« piše o zadnjih dogodkih v Galiciji in v Bukovini: Osrednji velesili, ki sta osvojili Galicijo in Bukovino, lahko opozarjati, da razven ozkega pasu v Alzaciji, v Galiciji in Bukovini in kar so zasedli Italijani, osrednji državni nista le prosti sovražnika, marveč da se širok osvojeni pas ovija njunih dežel.

Uspehi cesarskih proti Besarabiji in Rumuniji so resni, posebno ker se nahaja rumunska armada v nevarnosti, da jo lahko odrežejo in prisilijo zapustiti Karpate, vsled česar bi bila tudi Moldava ogrožena.

Na ruskem bojišču postaja živahnejše.

Dunaj, 26. avgusta. (K. u.) Vojni tiskovni stan: Pri Soveji so zopet živahnejše streljali s topovi, kakor tudi med Prutom in Seretom. Bombe sovražnih letalcev so ubile pri Čortkovu nekaj otrok.

Savinkov odstopil.

Petrograd. (K. u.) Reuter: Odstopil je voditelj ruskega vojnega ministrstva Savinkov, ki se je sprl s Kerenskim.

Carjev vlak ponesrečil.

Bern, 25. avgusta. Iz Petrograda: Vlak, s kateri mso peljali bivšega carja v Tobolsk, je trčil na kolodvoru Hala v tovarni vlak. Kanjen ali ubit ni bil nihče.

Bivši ruski vojni minister Suhomlinov na zatožni klopi.

Petrograd. Agentura: Bivšega vojnega ministra in njegovo ženo sodi prvič v Rusiji porota. Obtožena sta izjavila, da nista kriva. Razpravo vodi ugledni kriminalist senator Tagancev; zagovarjajo troje odvetnikov. Prič je nad 200; visoki dostojanstveniki so med pričami, celo bivši veliki knez Sergij. Razpravljajo javno.

Suhomlinov pred sodiščem.

Petrograd, 25. avgusta. (K. u.) V pravdi proti bivšemu vojnemu ministru Suhomlinovu je zagovornik Taršovskij odklonil državnega pravdnika Feodosijeva, ker je le-ta, preden je sprejel sedanje mesto, pripadal petrogradskim odvetniškim krogom in se je Suhomlinovu opetovano ponudil za zagovornika. Sodni dvor je odklonitev odbil. Prva priča je dr. Januški-jevič, bivši načelnik generalnega štaba.

Ruski demetitji.

Petrograd, 25. avgusta. (K. u.) Agentura poroča: Z merodajnega mesta se nanašanja, da je po časopisju razširjena vest, da je vodja vojnega ministrstva Savinkov demisijiral, prežgodnja, ker to vprašanje še ni odločeno. Najodločnejše se tudi vračajo izmišljene govorice, da bosta odstopila generalissimus Kornilov in vodja mornariškega ministrstva Lebedev.

Borba v Franciji ponehava.

Na flandrskega pozorišču so imeli Angleži 24. avgusta težke izgube pri spopadu, o katerem se je poročalo.

Število ujetnikov iz bojev pri Lensu na pozorišču Artois z dne 23. avgusta se je zvišalo. Kanadčani so s svojimi brezuspešnimi napdi povišali svoje izredno težke izgube, ne da bi bili kak uspeh dosegli. Pri St. Quentinu so 24. avgusta močnejše streljali in napdali. V besnih bojih smo deloma z besnimi protisunki podili sovražnika zvečer z južnega pozorišča nazaj v njegove izpadne postojanke.

Pri Verdunu so Francozi zjutraj 24. avgusta napadali s močnimi silami višino 304, ker jim ni bilo znano, da smo jo ponoči od 21. na 22. t. m. po načrtu izpraznili. Njih naskakovalni valovi so zadeli v zrak. Naš uničevalni ogenj je prepodil sovražnika, ki je bežal z najtežjimi izgubami do severnega roba višine. Ravno tako so se izkrmavali Francozi ob napadih na naše postojanke ob potoku Forges in od višine 344 proti severu.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 25. avgusta. Veliki glavni stan:

Bojna skupina kraljeviča Ruperta Bavarskega.

V zvezi z infanterijskimi boji so se razvili pri Ypernu v posameznih odsekih zopet živahnejši artiljerijski boji, ki so trajali tudi ponoči. Zapadno od St. Juliana je natelet sunek, ki naj bi bil očistil neko angleško gnezdo, ob sovražni napad. Ko smo zavrnili nasprotnika, smo uspešno izvršili nameravano podjete. Ob obeh straneh ceste Yperu—Menin so poizkušali Angleži iznova vdreti v naše postojanke. Na severno-vzhodni strani gozda Herenthage so potisnili našo črto nekoliko nazaj. V ostalem smo jih zavrnili in jim prizadejali izgube. Na večjih krajih so se izjalovili sovražni poizvedovalni sunki. Močne oddelke nasprotnikov, ki so prodirali v poznih večernih urah proti naši črti pri Lensu, smo zavrnili po trdovratnih bližinskih bojih v njihove izhodne postojanke. Južno od Vendin de Vicia smo iztrgali danes zjutraj Angležem z nenadnim naskokom dvor Villemont, ki so ga držali. Do močni artiljerijski pripravi, ki je povzročila v St. Quentinu in v okoliških vaseh več požarov, so napadli včeraj Francozi na južni fronti mesta v širini 3 km. Po težkih bojih smo zavrnili sovražnika na vsej črti. Čete, ki se bore tam, so obdržale vse svoje postojanke.

Bojna skupina nemškega cesarjeviča.

Pri Verdunu, ob obeh straneh Moze, se je povišalo bojno delovanje. Zapadno od reke so navalili Francozi zjutraj in zvečer

z močnimi silami proti našim postojankam ob potoku Worges med Malancourtom in Bethincourtom. Učinkujoči ogenj naše artiljerije je zavrnil oba napada s težkimi izgubami za Francoze. Enako brezuspešen je ostal njihov poizkus, da bi prodrli na vzhodnem bregu z višine 344 proti severu.

Berlin, 25. avgusta. Wolff javlja: Na Flandrskem, pri Lensu in na vzhodnem bregu Moze topovski ogenj z menjajočo se silo. Severno St. Quentina uspešni boji na predpolju.

Berlin, 26. avgusta. Veliki glavni stan:

Bojna skupina kraljeviča Ruperta Bavarskega.

Na Flandrskem so le v nekaterih odsekih močnejše streljali. Na predpolju naših postojank so se izjalovili na več mestih angleški poizvedovalni sunki. Zahodno od Le Catelete so se razvili boji s topovi in se je bila pehota za sela, ki leže v naši črti.

St. Quentin so Francozi zopet obstreljevali in zanetili nove požare.

Bojna skupina nemškega cesarjeviča.

Ob Aisne so na več točkah zopet streljali. Po močnem obstreljevanju s topovi jugovzhodno od Pargny so vdrl v naše najprednejše jarke francoski oddelki, vrgli smo jih s hitrim protisunkom.

Na zahodnem bregu so se manj bojevali kakor prejšnje dni. Močno so se pa zopet borili s topovi vzhodno od reke. Ponovno so napadale sovražne sile z višine 344 vzhodno od Samognieuxa proti severu; z ognjem in v boju moža z možem smo jih odbili.

Pri Beaumontu so se razvili danes zjutraj boji.

NEMŠKO VEČERNO POROČILO.

Berlin, 26. avgusta. Veliki glavni stan: Pri Beaumontu smo vrgli na vzhodnem bregu Moze zjutraj francoske sile, ki so napadale, v njih izpadne postojanke. Prvi generalni kvartirni mojster: p. L. Ludendorff.

Sedanje bitke največji napor ententinih moči.

Pariški dopisnik »Secola« poroča: Sedan je istočasno ofenzive na raznih frontah so bile sklenjene na pariški konferenci kot največji napor vseh zavezniških moči. Dalje je v načrtu določeno, da se združijo v danem trenutku vse razpoložljive sile na tisti fronti, kjer bo največ upanja na uspeh.

Sporazum se tiče s tremi milijoni 500.000 ljudi.

Bern, 25. avgusta. Pariški zastopnik »Secola« je izjavil: Sedan je ofenziva, ki jih izvajajo istočasno na raznih bojiščih z vso silo, so sklenili na pariškem posvetu. Po načrtu sporazuma nameravajo osredotočiti na tisti bojni črti vse sile, kjer bodo največje upanje, da dosežejo uspeh.

»Corriere della Sera« piše o sedanjí ofenzivi zaveznikov: Zanesljivo se ceni število vojakov, ki se bijejo na različnih bojiščih na 3.500.000 mož. S tem najvišjim nastopom se upa na zmago.

Boji na zahodu.

Berlin, 26. avgusta. (K. u.) Wolff poroča: Generalna ofenziva sporazuma je oslabil 25. avgusta na zahodni in na vzhodni bojni črti, le na italijanskem pozorišču so se skrajno ljuto bili. Pri St. Quentinu so se na raznih mestih živahnejše bili. Od opoldne so načrtoma obstreljevali Malakoff Serme. Proti večeru je posebno besno naskakoval naše nove postojanke pri Gillemont Serme. Tam smo že dopoldne odbili v boju moža z možem sovražni protinapad. Zvečer je tam sovražnik zopet močno napadal. Ljuto so se celo noč bili; izgube sovražnika so težke. Od ranega jutra smo hudo obstreljevali naše jarke pri Cologne-Ferme. Ponoči so besno z zažigalnimi granatami obstreljevali St. Quentin; 15 poslopj, med njimi samostan redovnic, gori.

Sovražni topovski ogenj je oslabil na zahodnem bregu Moze, a skrajno besno je divjal v raznih odsekih na zahodnem bregu Moze. Popoldne do noči so močno obstreljevali južno od Beaumonta do gozda Camara. Ko se je pričelo daniti, so z največje besnostjo streljali.

Angleške izgube.

Iz Haaga poročajo: V eni zadnjih sej angleške spodnje zbornice so ustanovili, da vsebuje angleški izkaz o izgubah od 1. julija 1916 do 30. junija 1917 830.000 imen. Do danes so izgube prekorabile milijon.

Francosko mejo zopet zapro.

Švicarski »Presstelegraph« poroča iz Zeneve: v dobro poučenih krogih govore, da bodo francosko mejo v kratkem zopet zaprli, in to za tri do štiri tedne. Šlo bo za izredno obsežna premikanja francoskih čet.

Naročaito „Slovenca.“

Konference v Stockholmu.

Zborovanja v Stockholmu.

Stockholm, 25. avgusta. (K. u.) Včeraj se je zaključil kongres deželnih organizacij. Govorili so Huysmans, Troelstra, predsednik ruskih maksimalistov Axelrod in član bolgarskega sabora Sakasov. Huysmans je izjavil, da je skorajšen mir potreben, ker drugače Belgije ne bo več veliko ostalo.

Srbi na stockholmskem posvetu.

Belgrad, 25. avgusta. (K. u.) Srbske socialno demokratične aspiracije bo zastopal na stockholmskem posvetu Dušan Popović.

Mirovni pogoji angleških delavcev.

Stockholm, 25. avgusta. (K. u.) »Socialdemokraten« poroča: Angleška delavska stranka namerava v stockholmskem posvetu izjaviti: 1. nemški imperializem se mora poraziti. 2. Delavci se morajo združiti, da končajo vojsko. 3. Sprejme naj se ruska zahteva »brez aneksij«. 4. Ustanoviti se mora zveza narodov. 5. Nemčija mora obnoviti Belgijo in jo odškodovati. 6. Posvet zastopnikov balkanskih narodov ali mednarodna komisija naj odloči o balkanskem vprašanju. 7. Alzacijo Loreno naj dobi Francija. 8. Avstrijsko ozemlje, kjer govorijo italijansko, naj dobi Italija. 9. Združeni Poljaki odločijo sami o svoji usodi. 10. Palestina naj pripade Judom pod mednarodnim jamstvom. 11. Carigrad postane prosto pristanišče. 12. Tropske afriške naselbine naj se mednarodno upravljajo. 13. Mednarodno nadzorstvo raznih živil. 14. Ukrepi proti brezposelnosti delavcev. 15. Nobene gospodarske vojske. 16. Mednarodno naj se obnove opustošena ozemlja. 17. Pravna preiskava o prestopkih posameznikov in držav proti načelom človekoljubja. 18. Zopetno uveljavljenje mednarodnega prava. Odprava tajne diplomacije.

Mirovni pogoji belgijskega delavstva.

Bruselj, 26. avgusta. Flamski socialisti miroljubi so pozvali belgijsko delavstvo, naj krepko nastopijo za mir.

Notranja politika.

Dolžnosti vlade.

O tem predmetu piše znani poslanec dr. Steinwender, ki rad posnema francoskega Clemenceaua: Začasna uradniška vlada se bo, tako pravijo, kmalu izpremenila v definitivno uradniško vlado. Ne bo v taki meri sposobna, da reši velika politična vprašanja, a izogniti se jim tudi ne more. Urediti se morajo razmere na Češkem, saj načeloma se mora razvoj tudi v drugih deželah določiti. Nemškim strankam priporoča previdnost. Peča se nato z gospodarskimi vprašanji. Graja nered, ki vlada pri raznih centralah, ki se je zopet pokazal glede na sadje, dasi je sadno drevje tako obrodilo, kakor malokdaj.

Bosenska kriza.

Hrv. Riječ prinaša od svojega posebnega dopisnika z Dunaja dopis, v katerem se trdi, da se je pojavila v Bosni kriza vsled spora, ki je nastal med poglavarjem dežele generalom Sarkotićem in skupnim finančnim ministrom baronom Burianom. Vzrok spora je baje ta, ker namerava dati Dunaj Bosni večjo svobodo, čemur se pa upira bosanska vlada. Z druge strani se pa trdi, da je glavni vzrok spora nesoglasje glede kompetence med skupnim ministrom in deželno vlado. Nasprotja so se tako poostрила, da je ponudil general Sarkotić svoj odstop, nakar je bil z baronom Burianom poklican dne 14. t. m. v avdienco k cesarju. Zadeva do sedaj še ni definitivno rešena in general Sarkotić gre 25. t. m. zopet na Dunaj. Trdi se celo tudi to, da je tudi stališče barona Buriana omajano in da se v gotovih krogih že misli na Bilinskega. Za namestnika deželnega poglavarja namesto dr. Unkelhüserja bo menda imenovan sekčni načelnik pl. Gjurmović, a govori se, da bi bili nasledniki generala Sarkotića generali Šnjarić, Lipošćak ali pa Pittlich.

Madžarski politiki v Zagrebu.

V kratkem pridejo v Zagreb sledeči madžarski politiki: dr. Ferenc Csátka, tajnik demokratske stranke dr. Vizsonyi in dr. Henr. Simonyi, član neodvisne stranke grof Karolyi in šef dopisnega urada »Politikai Híradó«.

Bodoče poljsko ministrstvo.

Poznanjski poljski listi navajajo kot bodoče ministre Poljske naslednje može: Knez Evtahij Sapieha notranje stvari; vseučiliški rektor Brudzinski, justica; grof Zoltowski iz Poznania javna dela; dr. Korytowski finance; general Rozwadowski vojsko.

Demokratiziranje železniškega obrata.

Dunaj. »Weltblatt« javlja: Prvi razred nameravajo odpraviti. Daljni vlaki bodo vozili le z 2. razredom; za obrat v bližini bodo pridelili še en razred po najbližjem tarifu. S posebnimi lagodnostmi bodo razpolagali popotniki obeh razredov daljnih

vlakov. Uvedli bodo razkošne vozove, ki se jih bodo lahko posluževali popotniki obeh razredov, za kar bodo morali plačati pristojbino.

Solun zopet gorl.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 25. avgusta. Veliki glavni stan: V Macedoniji je poskočila vročina na 61,7 stopinj. Naši letalci so metali bombe na Korico in na sovražne tabore južno od Bitolja. Večkrat so z uspehom napadli s strojnimi puškami sovražna krđela.

Berlin, 26. avgusta. Veliki glavni stan: Silovito poizvedbo severno od Bitolja smo z uspehom izvedli.

Severnovzhodno od Dojranskega jezera so odbile bolgarske straže močne angleške poizvedovalne oddelke.

Bolgarsko uradno poročilo.

Sofija, 22. avgusta. Macedonska fronta. Na celi fronti slaboten artiljerijski ogenj in mestoma tudi pehotni ogenj med sprednjimi enotami. Zapadno od Vardarja pri vasi Ošin je naš artiljerijski ogenj zažgal skladišče. Sovražno letasko brodogoj je brez uspeha bombardiralo ozemlje za našimi postojankami severno od Bitolja. Naši letalci so uspešno metali bombe na Voden, Lerin in otok Thasos.

Nov požar v Solunu.

Reuter poroča iz Aten 24. t. mes.: V Solunu je izbruhnil nov požar ter je do tega trenutka pogorelo na 1000 hiš.

Jugoslovansko vprašanje.

Program neodvisne jugoslovanske demokracije v Ženevi.

»Vilag« prinaša program nove revije »Jugoslavie, Organ de la Democratie Independent Jugoslave« (organ nedvisne jugoslovanske demokracije), ki ga je ustanovil »Jugoslovanski odbor« v Ženevi. Program in naloga te demokracije, katere člani so srbski begunci, je ustanovitev neodvisne demokracije in federativne Jugoslavije. »Jugoslovanska neodvisna demokracija« je prepričana o potrebi združitve vseh jugoslovanskih narodnosti v samo eno državo. V tej državi morajo biti vse narodnosti srečne in zadovoljne. Zaradi tega mora biti državna uprava decentralizirana, da se more vsaka jugoslovanska pokrajina svobodno razvijati v svoji dosedajni intelektualni in gospodarski smeri. Ustanovila bo le tiste administrativne formacije, ki združujejo enake elemente socialno in gospodarsko. »Jugoslavija« zahteva absolutno enakopravnost vseh veroizpovedi, izmed katerih se ne sme nobena uradno ali pa tajno protežirati. V vprašanju narodnosti zahteva jugoslovanska demokracija, naj se da popolna svoboda jezikom tistih narodnih manjšin, ki niso jugoslovanske, katere pa stanujejo na jugoslovanskem teritoriju. Med raznimi narodnimi skupinami mora vladati mir in sprava in morajo one skupine, ki so na višji stopnji kulture, podpirati in pomagati onim skupinam manjše kulture. Država mora biti popolnoma demokracija, brez vsakih kast. »Jugoslavija« ne sme imeti »podanikov«, ampak samo »državljanov«. Supremacije ali hegemonije posameznih ozemelj ali skupin ne sme biti, volilna pravica pa mora biti splošna, enaka, tajna, direktna in proporcionalna.

Jugoslovanski časopis v Rusiji.

»Novo Vreme« poroča, da je izšla nedavno v Petrogradu prva številka Jugoslovanskega lista, ki ga izdaja več članov jugoslovanske stranke. List izhaja srbski, hrvatski in ruski in je glasilo novo ustanovljene jugoslovanske skupine v Kijevu.

Razna poročila.

Potopljene ladje.

Berlin, 26. avgusta. (K. u.) Na severnem vojnem prizorišču so potopili pomorski čolni zopet 21.000 prostorninskih ton. Med potopljenimi ladjami je angleški oboroženi parnik »Lynorta« (3684 ton) s premožem za Italijo, dalje polnaložen oborožen tovorni parnik 15.000 ton na potu na Angleško. Načelnik admiralnega štaba mornarice.

Metropolit septickij na Dunaju.

Dunaj, 26. avgusta. Lvovski metropolit Septickij je dospel včeraj na Dunaj. Danes bo sprejet od cesarja v posebni avdienci.

Dnevne novice.

Visok obisk. Tržaški vladika knez-škof dr. Karlin se je mudil več dni v Celju pri č. oo. kapucinih in je pred odhodom počastil s vojnim obiskom preč. g. opata in zavod šolskih sester.

Našim poslancem. Vojak iz strelskih jarkov nam je poslal vojnoposilno dopisnico, na kateri čestita jugoslovanskim poslancem za njih požrtvovalno in uspešno delovanje v parlamentu.

Vsenemški »belang« brez parlamentarnega zastopstva. Schönerer je razglasil v »Alldeutsche Tageblattu«, da drž. poslanca dr. E. Jäger in A. K. Wüst nista dovolj trdna in zanesljiva in da se naj zato več ne smatrata za Vsenemca. Ker je Schönererjanec Malik v ruskem ujetništvu, vsenemških »belangov« zdaj v parlamentu ni hče ne zastopa.

Orgljarska šola Cecilijinega društva v Ljubljani. Na orgljarski šoli v Ljubljani (Poljanska cesta 4, II. nadst.) se bo v šolskem letu 1917/18 zopet vršil reden pouk. Vpisovanje vseh učencev in sprejemni izpiti nanovo priglašeni učencev bodo v ponedeljek, 17. septembra ob desetih dopoldne. Nanovo vstopajoči učenci naj prinese s seboj: 1. rojstni in krstni list, 2. zadnje šolsko spričevalo, 3. priporočilo župnega urada. — Vodstvo orgljarske šole.

Odlikovanje. Duhovniški zaslužni križ 2. razreda na belordecem traku je prejel vojni kurat č. g. Janko Lobé, dodeljen infektijski bolnišnici Mladoboleslava v Sterntalu pri Ptuj.

Odlikovanja. Vitezki križec Franc Ježefovega reda z vojno dekoracijo sta dobila stotnik 17. pp. Josip Mlakar, poveljnik orožniškega oddelka nekega zbora, in podpolkovnik 15. trd. top. baona Josip Dekleva. — Vojaški zaslužni križec 3. vrste z vojno dekoracijo in z meči sta dobila nadporočnik 1. g. strel. p. Ivan Milač, poveljnik visokogorske stotnije št. 10 in nadporočnik 87. pp. Ernest Klasing. — Najvišje pohvalno priznanje so dobili: major 95. pp. Vinko Jaklič, pri voj. pov. v Temešvaru, nadporočnik 10. tren. baona Franc Globočnik in nadporočnik 26. strel. p. Rudolf Juvanc. — Zlat zaslužni križec na traku hrabrostne svetinje sta dobila poročnik-računovodja 47. pp. Ivan Pangerc in voj. oskrbovališčni akcesist Primož Kovač. — Voj. zaslužni križec 3. vrste z vojno dekoracijo in meči so dobili: nadporočnik 26. strel. p. Maks Vogrin in nadporočnik 3. str. p. Iv. Potočnik in Josip Pompe.

Tak je slovenski častnik! Poročali smo že o smrti nadporočnika g. Garbasa, katerega je ubila bomba laškega letalca. Ni se hotel pravočasno skriti, ampak je vstrajal na svojem mestu, brez strahu pričakujoč, kar pride. »Jaz ne smem glave izgubiti,« je bil njegov zadnji klic v službi. Ko je ležal smrtno ranjen na tleh, ga je vprašal sluga, ako mu da kako sporočilo. »Ali misliš, da bom umrl?« je vprašal slugo nadporočnik Garbas in zaprl oči. Ko jih je zopet odprl, je samo še tiho zašepetal slugi: »Poljubi me!« In sluga je poljubil umirajočega junaka v zadnje slovo. Mrtvega gospoda je sluga obdržal v rokah. — Zopet je slovenski junak dal življenje domovini. Krije ga slovenska zemlja na Kalu. Okolu njegovega groba so par dni pozneje zadivljali luti laški navalni.

Iz ruskega ujetništva piše 13. maja 1917 Jožef Šustersič, sluga kn.-šk. pisarne v Ljubljani, da je moral doslej delati na železniški progi varšavski v selu Verest. Ker so pa progo dovršili, so ujetnike poslali v gozdove v Jaščerju, da bodo pripravljali drva in jih po dovršeni železnici izvažali.

Padel je poročnik 47. pp. Zafošnik Mihael.

Imenovanje. Praporščak Slavko Črnigoi iz Sv. Križa na Vipavskem, sedaj na rumunskem bojišču, je imenovan s 1. avgustom t. l. za poročnika. Vrlemu gospodu učitelju izrekamo svoje najiskrenejše čestitke!

Pri zadnjem letalskem napadu dne 14. t. m. na Benetke je bil ranjen pomorski praporščak g. Vladimir Trost, najstarejši sin g. Karla Trosta, nadučitelja v št. Jerneju na Dolenjskem. Za izredno hrabrost pred sovražnikom je prejel imenovanje srebrno hrabrostno svetinjo.

Padel je na italijanskem bojišču vzorni Orel Janez Zorec iz Korit. Pokopali so ga v vipavski vasi Mahovini. Rajnik je bil preje član Marijine družbe, kat. slov. izobraž. društva. To je drugi Orel, ki je padel iz dobriške fare na bojišču.

Duhovne vaje za vlč. gg. duhovnike pri oo. jezuitih v Ljubljani, Elizabetna cesta 9, bodo prihodnji mesec dvakrat. Začele se bodo 10. in 24. septembra zvečer ob šestih. Čč. gg., ki se jih mislijo udeležiti, naj blagovoljno to naznanijo predstojništvu.

Izseljevanje iz Dalmacije v Slavonijo. »Naše Jedinstvo« poroča iz Drniša: Suša nam je vse uničila. Zagori preti črna zima, ako ne bo izdatne pomoči. Ljudstvo se seli v Slavonijo; že nad 400 rodbin iz naše občine je zahtevalo potne listine, a mnogo jih je že odpotovalo, samo da ne čakajo zime.

Poštna nabiralnica v Peči ima začeni s 1. avgustom t. l. poštno zvezo s poštnim uradom v Moravčah. Kakor znano, je imela imenovana nabiralnica do zgoraj navedenga dne svojo poštno zvezo s poštnim uradom v Moravčah pri Litiji.

Velike tatvine. Na ladjah donavske paronlovne družbe so pokradli mor-

narji in drugi uslužbenci blaga, ki je bilo vredno 100.000 kron.

Tvrške, ki imajo kupčijske zveze s trgovci v Rotterdamu, dobe v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani važno informacijo o tej tvrdki.

Odlikovanje. Vitezu Franc Jožefovega reda g. štab. zdravniku dr. Ivanu Turšič, kom rez. bol. Mladoboleslave v Sterntalu, je podelil Nj. c. in kr. Visokost nadvojvoda Evgen svoj Marijanski križ za njegove posebne zdravstvene zasluge. Iskreno čestitamo!

Proslava cesarjevega rojstnega dne v Krškem. Na predvečer je priredil častniški zbor nekega maršbataljona v dvorani hotela Gregorič slavnostni večer z deklaracijami, godbo, petjem in šaljivimi pripori. Sodelovali so vojaki ter nekateri igralci iz dunajskega Karlovega gledališča. — Na rojstni dan se je vršila v okrašenih mestnih župni cerkvi ob 9. uri dopoldne slovesna služba božja, katere so se udeležili vsi tujkšnji č. kr. uradi in številno vojaštvo. Pela se je I. Gruberjeva »Missa dominicalis«, ki jo je pomnoženi cerkveni pevski zbor s sodelovanjem krškega salonskega orkestra pod spretnim vodstvom g. Joškota Pfeifer ter g. vojnega kurata L. Kaufmann dovršeno proizvajal. Kot solistinja je nastopila gđc. učiteljica Ženi Zupanova ter zapela Nedvedovo »Ave Maria« s spremljevanjem gosli. — Istega dne zvečer je priredil salonski orkester v dvorani hotela Gregorič slavnostni koncert z zanimivim in lepim programom. Vstopnina je znašala 2 kroni za osebo. Ves čisti dobiček se je oddal skladu za vdove in sirote c. in kr. pešpolka »Cesarjevič«.

Dvojni roparski umor. Dne 19. avgusta bila sta kočarica Alojzija Polančič in njeni vnuk, petletni Ivan Strauss v Ranču pri Pesnici umorjena najdena. Kot morilca sta prišla v poštev pešca 47. pešpolka Ferdinand Pleteršek in Ivan Fuchs.

Zopetna vojaška prebiranja v letih 1897 do 1899 rojenih črnovojniških obvezancev po razglasu U se bodo vršila: v Celju (mesto) dne 3. septembra, za Celje (okolica) v Celju od 4. do všteti 8. septembra; v Ljubnu 10. septembra; v Braslovčah 11. in 12.; v Šmarju 14. in 15.; v Trbovljah 17.; v Brežicah 19.; v Kozjem 21.; v Slov. Gradcu 4.; v Šoštanj 3.; v Marenbergu 6.; v Ljutomeru 10.; v Ptuj (mesto) 10.; za okolico Ptuja 10. in 11.; v Ormožu 13.; v Rogatecu 15.; v Konjicah 17.; v Radgoni 13. in 14.; v Mariboru (mesto) 21.; za mariborsko okolico v Mariboru 15., 16. in 17.; v št. Lenartu 18.; v Slov. Bistrici 20. septembra.

Vojaško prebiranje letnikov 1897, 1898 in 1899 na Koroškem. Ta prebiranja se vršijo na Koroškem od 3. pa do 22. septembra in sicer: za politične okraje Sv. Mohor v Šmohorju dne 3.; Beljak v Beljaku dne 5. in 6.; Špital v Špitalu 8. in 9.; sodniški okraj Trg v Trgu dne 11.; politični okraj št. Vid v št. Vidu dne 13. in v Brežah dne 14., za celovško okolico v Celovcu dne 16. in 17., za mesto Celovec dne 18., za politični okraj Velikovec v Velikovecu dne 19. in Volšperk v Volšperku dne 21. in 22. septembra.

Občni zbor društva za otroško varstvo in mladinsko skrb v Ilirski Bistrici se vrši v torek dne 28. avgusta 1917 v hotelu »Ilirija« z navadnim dnevnim redom. Začetek ob 4. uri popoldne. K polnoštevilni udeležbi vljudno vabi odbor.

Srčne pozdrave pošiljamo vsem slovenskim tantom in dekletom z Ruske in Rumunske: Jurca Franc, Jaksetič Franc, Kukanja Fr., Kopačin Fr., Brenčič Jakob, Baša Jožef, Ribarič Josip, Prinčič Stanislav, Stare Ivan, Petelin Anton, Česnik Josip, Križman Ivan, Batagelj Pavel.

Duhovniška vest. Župnijo št. Vid pri Grobelnem je dobil č. g. Anton Penič, provizor istotam.

Odlikovan učitelj. Nadučitelj pri Sv. Marjeti pri Ptuj, Ivan Žunkovič, je odlikovan s častnim znakom 2. razreda Rdečega križa.

S pošte. Imenovanja. Poštna tajnika Mihael Cuičich ter Rihard Marignoni za poštna svetnika; stavbni adjunkt Aldo Godnig za stavbnega komisarja; za poštno nadkontrolje: poštni kontrolirji Jožef Streinz v Trst, Jožef Hvala v Ljubljani, Francišek Letis, Anton Pezdich, Henrik Sustersich in Ferdinand Sellan; za poštno oficijale: poštni asistenti Jož. Grill, Frankvilo Mazzolini, Francišek Matjani, Evgen Francovig, Ernst Taft, Martin Burich, Herminij Gracich, Narcis Udovissich, Ludvik Vodopivec, Francišek Bernardis, Edgar Urani ter Emanuel Skoda. — Mesto poštne ekspedienta v Brusnicah je podeljeno Katarini Bevkovi. — Premeščanje. Stavbni svetnik Emil Schlesinger v Linc; poštni adjunkt Alojzij Mazari iz Trsta v Pulj; poštno oficijantke: Evelina Slavina iz Buzeta v Ljubljano, Franciška Vrtačnik iz Opatije v Litijo, Avgusta Kandolini od poštne urada Pulj 3 k poštne-nemu uradu Pulj 1, Marija Kinkila od poštne urada Pulj 1 k poštne-nemu uradu Pulj 3. — Odpovedi. Poštni ekspedient Jožef Krevs v Brusnicah je odpovedal poštno službovanje. — V pokoj je stopil poštni adjunkt Francišek Selan v Ljubljani. — Iz poštne službe sta stovili poštni aspirantki

Gizela aSncin in Amalija Stiplovšek. — Iz poštne službe je odpuščena poštna oficijantka Ana Pečira v Idriji.

p Zahvala beguncev. Begunci z Goriškega, stanujoči v Čretu in v Storeh pri Celju, se prav srčno zahvaljujejo blagim darovalcem, od katerih so dobili nekaj živeža v veletrgovini gospoda Kolence v Celju. Kako je dobro došel vsak najmanjši dar, vé le oni, ki je kdaj okusil pomanjkanje, posebno pa vemo mi, ubogi pregnanci. — Goskodu dobrotniku Bog obilo povrnil!

Umrla je v Šmarjah pri Ajdovščini hčerka tamošnjega g. nadučitelja Josipa Budal, Olga. Naše sožalje!

Kringa v Istri. Naš najhujši sovražnik je suša. Vzela nam je turšico, krompir, fižol, ajdo, zelje, repo in vso zelenjavo. Sena malo, paše nič, ker je vse sežgano (zgoreno). K temu še kruto pomanjkanje vode za ljudi in živino. — Kako se bo to ljudstvo preživelo? — Ako ne bo vlada dovolj skrbela za prehrano, bo strašna lakota. Ljudje bodo umirali od gladi. V zahodni Istri nimajo prav nobene hrane. Grozdja je malo, a je zdravo. Belo ima debele jagode, črno pa drobne. Zato bo malo soka. Kapljica bo izvrstna, a je bo malo. Menda ne bodo zopet stavili cene 150 K za hektoliter.

Četrtič odlikovan je bil narednik pri visokogorski stotnji št. 11 Križman Peter, doma iz Deskle pri Gorici. Nahaja se še vedno na bojišču zdrav in vesel.

Postrežite! Anton Lovišček iz Lovišč, okraj Kanal, Goriško, išče svojega sina Antona, starega 18 let, ki je bil ob začetku vojne z Italijo na Goriškem z volmi. Če bi kdo kaj vedel, naj blagovoli sporočiti gosp. Petru Bajt, Ljubljana, Križevniška ulica 7. — Miha Goljevšek iz Liga, Kanal, Goriško, išče svojega sina Antona. Ob začetku vojne bil je poslanec k vojakom k 27. pp., I. bataljon. Kdor bi kaj o njem vedel, se prosi, naj sporoči na zgorajšnji naslov.

Ljubljanske novice.

Ij Padel je 19. avg. zadet od sovražne mine telefonist gorsko-strelskega polka: France Velkavrh doma iz Most pri Ljubljani. Pred kratkim je bil drugič odlikovan s srebrno hrabrostno svetinjo. Predragi France bodi Ti lahka slovenska zemlja, katero si ljubil goreče in daroval zanj svoje mlado življenje!

Ij Huda nesreča je zadela občesposlovano rodbino nadzornika in načelnika obratnih uradov c. kr. državne železnice g. Viktorja Hrašovca. Zrtev vojnih naprov, ki so na bojiščih in doma uničili toliko mladih življenj je postal njegov nadopolni sin stud. iur. c. kr. nadporočnik v rezervi g. Ivan Viktor Hrašovec. Dobili so včeraj mrtvega, končal si je mlado življenje s strelom. Za mladega, 23 let starega moža, bilo je preveč vojnega napora. Pokojnik je bil za svoje delovanje za cesarja in domovino odlikovan z obema signum laudis, za zaslužnim križcem III. razreda in Karlovim četnim križcem. Ob britki izgubi spremlja rodbino g. nadzornika splošno sožalje.

Ij Konfiskacije. Mi smo hladno beležili, da stradalocemu mestnemu prebivalstvu na Štajerskem ne zaplenjujejo živil. Čudno se pa nam zdi, da tistih par borih krompirčkov, ki jih kdo priberači na deželi pri svojih sorodnikih, ne puste v mesto. Mučen prizor se je zgodil včeraj v Št. Vidu pri Zatični. Seveda je šlo zopet za zaplenbo živil. Neki S. je kričal in se kregal na »Slovenca«. Službeni predpisi zapovedujejo najstrože, da morajo vsi politični činitelji biti vlnjudni s strankami. Tistim, ki jih glavarstva nastavljaajo za pobiranje živi, naj to naroče. Orožnik, ki je interveniral, je kričal nad ljudmi in sunil celo neko gospodično v hrbet, kar je tudi popolnoma proti vsem predpisom. Aretirati orožnik sme, suvati žensko v hrbet pa ne. Zahtevamo, naj se postopa z občinstvom dostojno v teh hudih časih, ko počasi mestni ljudje na lakoti umirajo.

Ij Društvo zdravnikov na Kranjskem pozivlja svoje člane da mu naznanijo do dne 5. septembra množino kurilnega špirta, kolikor ga rabijo v enem letu v svoji ordinaciji, da se to sporoči odboru zdrav. zbornic, ki je od finančnega ministristva izposloval dovoljenje za nabavo špirta v ordinacijsko svrhu. Dalje se obrača do vseh zdravnikov, ki hočejo skleniti ali obnoviti pogodbo z bolniškimi plačajnami, da v interesu enotnega postopanja pregledajo vzorec za sklenjanje pogodb, kakor ga je sestavila zveza zdravniških društev na Dunaju in ki je na razpolago v mestnem fizikatu vsak dan od 8. do 12. ure dop.

Ij Ljubljanska kreditna banka. Piše se nam: Čeravno je uradništvo tega zavoda zelo slabo plačano, vendar stoji razmere z draginjsko doklado še slabše. Ta doklada znaša mesečno pri oženjenem uradniku 60 K in 10 K za vsacega otroka, pri ne-oženjenem uradniku pa 40 K. V tej višini se izplačuje draginjska doklada šele od 1. oktobra 1916. Četudi je uradništvo strpljivo čakalo do zadnjega časa, da zavod zviša doklado iz svoje volje, vendar ravnateljstvo ni gnilo prsta. Izgleda, kakor da ta zavod za take stvari nima časa, katere bi se sicer morale rešiti. Ravnateljstva drugih denarnih zavodov so zvišala svojim

uradnikom po dva- in večkrat draginjske doklade. Kreditna banka pa še vedno izplačuje staro mizerno doklado, čeprav tudi plače uradnikov nikakor ne odgovarjajo težkim življenjskim razmeram. — Bilo bi dobro, da se upravni svet malo pobavi s to stvarjo. Kaj pa naj človek danes začne s 40 K? Saj si z njimi še podplatov za čevlje ne more kupiti!

Ij Kdo se mora vpisati v hišno polo. Vsaka v hiši stanujoča stranka sama, če pa ne zna pisati, naj zato naprosi kako drugo osebo. (Kdor je v hiši le na hrani ali le v službi, ki torej ne stanuje v hiši, se ne sme vpisati v hišno polo.)

Ij Kako naj se stranka vpiše v hišno polo? V levo polovico hišne pole naj se vpišejo stranke, ki imajo pravico do krušnih kart, v desno polovico hišne pole pa uslužbenci železnic, ki dobivajo živila iz železniških skladišč.

Ij Kdo se sploh ne sme vpisati v hišno polo, je razvidno iz razglasa pod točko 3.

Ij Kdaj in kje se bodo oddajale izpolnjene hišne pole, se bode objavilo v listih.

Ij Kdor ne bo vpisan v hišno polo ne dobi izkaznic za živila. Zavodi, ki dobivajo živila brez izkaznic, ne rabijo hišne pole.

Ij Umrla so v Ljubljani: Hedvika Do-beic, trgovčeva hči, 7 mesecev. — Anton Slivar, posestnikov sin, hiralet, 33 let. — Feliks Kunst, rejnec, 8 let. — Marija Štiherl, žena mlinarja in posestnika, 39 let. — Božidar Širaj, delavčev sin, 6 tednov.

Ij Dotična dama ali gospica, katere je izgubila v manufakturni trgovini Josipa Petkosič, Stari trg 4, zlato zapestnico in prstan, naj se izvoli oglositi v trgovini.

Po svetu.

Kako se obnaša Madžar do Slovakov.

Ko je pri ustoličenju velikega župana Zulaža Smečanega slovaški poslanec Juriga izrazil nasproti njemu željo, da bi se pri uradovanju izkazal pravičnega tudi za Slovake, je nastal nepopisen vihar in padali so nanj samo zavoljo besedice: »Slovak«, grde psovke. Tudi duhovniki so kričali na slovaškega poslanca in mu pretili s pestmi. Zares prava madžarska plemenitost in času primerno postopanje, da bi zbudili do Madžarov slovaško ljubezen.

Gospod Batocki je shujšal. Predsednik urada za prehrano na Nemškem pl. Batocki je shujšal za — 17 in pol kg. Dobival je svojo hrano tako kakor katerikoli drugi — to pa že verujemo — meščan Velikega Berlina. Izprva je bil kot lastnik veleposestva sam svoj založnik in ni dobival nobenih kart. Vse potrebno si je dal pošiljati v poštinih paketih s svojega posestva. In na ta način je imel baje gospod Batocki več brezmesnih dni in brezmesnih dni, kakor sami Berolinčani. Večkrat se je dogodilo, da ni po več tednov prejel nobene pošiljave. Izginile so na pošti. Nekoč je baje prejel od pet kg težke mesne pošiljave samo ovoj, na katerega je škodoželjni uzmovič napisal: »To se pravi zdržati!« Po teh izkušnjah je Batocki prosil rajši za razne karte. Shujšal je pa vendar za 17 kg in pol.

Gospodarske beležke.

Cene za les. Zveza avstrijskih lesnih veletrgovcev na Dunaju je sklenila sledeče lesne cene, ki so veljavne za kubični meter do preklica: Hlodi mehki neotesani 42—62 K, trdi 56—104 K, mehke deske 98—122 K, oglati ali otesani mehki hlodi 84—120 K, trde deske 120—200 K. Popraševanje po hrastovem trdem lesu, zlasti Vinskotrgovinske usance na Ogrskem.

Pred kratkim obljubljeno objavo vinskotrgovinskih usanc se je vsled obstoječih razmer moralo nekoliko pozopziti in najvažnejše točke na kratko prinašamo danes. § 1. Pod besedo »mošt« se razume pijačo iz čistega grozdnege soka, pri kateri se vrenje še ni izvršilo. § 2. Kot tržna mera velja hektoliter ali 100 litrov, za carinsko tujecemstvo tudi 100 kg. § 4. Cene se vedno razumejo brez posode. § 6. Množina alkohola se meri vedno po Malligandovem alkoholometru. Kupec blaga ne more vrniti, ako je množina alkohola dogovorjena, pa vino ne kaže manj kot 1/4% alkohola manj. Manko mora prodajalec v denarju povrniti, kakor tudi ima kupec za višjo množino odstotkov alkohola doplačati po razmerju za gotov odstotek dogovorjene cene. Pri dogovorih na »cirka« ali »približno« ne sme znašati diferenca z ozirom na alkohol nad ali pod 1/4%. Ako kupec vino odvzame šele po enem mesecu, tedaj prodajalec za več kot 1/2% izgube na alkoholu ni odgovoren. § 7. Množina sladkorja se meri v moštu po klosternajburški moštni tehtnici. § 8. Pri nakupu vina na vagone je kupec dolžan dati svojo posodo, ako izrečno ni bilo drugače pogojeno, pri nakupu vina v manjših množinah pa ima kupec posodo takorekoč za 60 dni v svrhu odpošiljatve posoditi. Prodajalec sme za posodo, ako jo on porodi, zaračunati od 100 litrov na mesec po 50 v. najemnine in sme zahtevati tudi položajne varščine v izmeri vrednosti posode računavši po dnevnih cenah. Dalje je kupec vina dolžan, ako ni posebej drugače dogovorjeno, vrniti posodo v teku

60 dni in ima sam trpeti stroške pošiljatve na prodajalca. § 9. Ako kupec dene vino takoj v svojo posodo, tedaj prodajalec ne jamči za napake vina, ako posoda kupčeva ni bila snažna in čista. § 10. Posoda mora biti uradno merjena in mora imeti vtis o vsebini od merodajnega urada. Eventuelne difference se določijo uradno. Ako diferenca ne iznaša več kot 1/2%, ni nihče upravičen zahtevati odškodnine. § 11. Soddi, ki vsebujejo po več kot 850 litrov, se ne smejo transportirati, ako ni izrečno drugače dogovor eno. § 12. Pri prodaji »na postaji« in v prodajalčevih posodi prodajalec ni dolžan vina tamkaj pretakati v kupčevo posodo. § 13. Vino se lahko prodaja: a) proti takojšnjemu plačilu brez odbitka, b) proti takojšnjemu plačilu in 2% odbitku, c) »na čas«, t. j. proti plačilu v štirih mesecih. Če poteebej v tem oziru ni ničesar dogovorjenega, je razumeti kupčijo »proti takojšnjemu plačilu in brez odbitka«. Kupčije po načinu pod b) in c) se sme sklepati le med trgovci. § 14. Takojšnja pošiljatve se mora odposlati v teku 8 dni. § 15. Če se čas prevzema ni posebej dogovoril, tedaj velja prevzem tekom 8 dni. § 16. Ako se pri kupu radi kala ali usušitve ni ničesar dogovorilo, tedaj je za kalo odgovoren prodajalec samo do prevzjetja p okupcu. § 17. Naročila ali kupčije »proti odpoklicu«, v katerem slučaju ni dogovorjen čas oddaje, je razumeti tako, da je kupljeno blago odvzeti najpozneje v teku štirih mesecev po sklepu kupčije in to ali vse naenkrat, ali v posameznih partijah. Pri sklepih na dobavo v dveh do treh mesecih je razumeti dobavo v takih množinah vsak mesec. Ako prodajalec ni v prvem mesecu dobavil cele množine, tedaj se ta sme od meseca do meseca priračunavati k dobavi naslednjega meseca tako dolgo, dokler ne poteče dogovorjeni čas dobave. Ako katera od obeh strank takega slučaja noče priznati, ima v teku petih dni nasprotnika o tem z reko-mandiranim pismom obvestiti. Sleđnji dogovori so mogoči le med trgovci. Pri kupčijah, kjer se je dogovarjalo le število sodov brez navedbe vsebine, je razumeti pod transportnimi sodi take, ki vsebujejo približno po 700 litrov, polovnjaki z vsebino po 136 litrov ter vedri, sodčke po 56 litrov. § 19. Pri dogovorih za dobavo gotovih sodov je prodajalec upravičen pri dobavi v 0-25—2 hl sodih dobaviti 20% manj, pri dobavi v večjih sodih po 10% manj vina kot je bilo dogovorjeno. § 20. Ako pri sklepu ni bilo dogovorjeno, iz katerega kraja ima biti vino, tedaj ga more prodajalec dobaviti iz kateregakoli bodi vinorodnega kraja. — § 21. Ako dobavitelj dobavi boljše vino kot je bilo pogojeno, ga kupec ne sme zavrniti. Ako pa je dobava vina dogovorjena iz gotovega vinorodnega kraja, tedaj boljša kvaliteta ne more nadomestiti kraja (provenijence). § 22. Pod »voznine prosto« je razumeti, da plača voznino prodajalec, pač pa mora kupec sam poravnati eventuelne občinske in drugačne pristojbine in doklade. Vozne stroške pa ima kljub temu plačati kupec, a si jih potem vračuna pri poravnavi računa. Dogovor »voznine prosto« pa prodajalca ne veže spraviti vino na namembno postajo. Transportne nevarnosti gredo na konto kupca. Izrek »franko postaja« (ladja, klet) veže dobavitelja dostaviti blago na dogovorjeno mesto. Dobavitelj jamči v tem slučaju za kvaliteto od kleti, za kvantiteto do prevzema po kupcu. § 23. Ako je dogovorjena množina v pogodbi omenjena s »cirka« ali »približno«, tedaj sme prodajalec kvečjemu 5% več ali manj dobaviti. V vseh drugih slučajih sme znašati diferenca največ po 2%. § 24. Pod »vagon« je razumeti tovor, ki ga je mogoče naložiti na 10.000kilogramski voz. § 25. Pod označbo »pri železnici, pri ladji, pri kleti prevzeti« je razumeti, da je blago prevzeti oziroma predati na označenem mestu. Prodajalec mora kupcu dovoliti nadzorovanje pri polnjenju posode. »V kleti prevzeti« znači, da ima kupec prevzeti vse prevzemne in transportne stroške, kakor tudi eventuelne krajevne pristojbine. »Na ladjo, na železnico naloženo« znači, da ima prodajalec nositi stroške nalaganja in tehtanja. § 27. »Začetkom meseca« pomenja dni od 1. do včevši 10., »v prvi polovici meseca« dni od 1. do včevši 15., »sredi meseca« dni od 10. do včevši 20., »koncem meseca« zadnjih osem dni dotičnega meseca. § 28. Pristojbine posredovanja imata obe stranki vsaka posebej plačati, to pa seveda velja, ako je bilo to načeloma dogovorjeno. Te pristojbine znašajo, ako se drugače ni dogovorilo, pri praznih sodih po 20 vin. od hektolitra za vina, ki so cenejša kot po 100 K hl, 50 vin. pri dražjem vinu. Komisijske pristojbine so stvar medsebojnega dogovora in gredo izključno v breme naročevalca. § 29. Te določbe veljajo toliko časa, dokler ne pridejo v navskrižje s kako odredbo ali zakonom, ki bi se izdal.

Književnosti.

»Kako pomagamo invalidima«. Preljeli smo vrlo lepo in okusno opremljeno knjigo pod gornjim naslovom, ki jo je spisal dr. Božidar Suišić. To je času

Primorske novice.

Vič. gosp. dekana Ivana Rojca, deželnega poslanca iz Tolmina, čigar naslov je sedaj neznan, tem potom nujno pozivamo, da se takoj zglati v Vrbovcu v zelo važni zadevi.

Na Sv. Gori na češkem. — Med tem, ko so na goriški Sv. Gori gmeli topovi, in so sovražniki razbijali še razvaline svetogorskega svetišča, je v nedeljo dne 19. avg. pod vodstvom svojega voditelja, g. Cirila M. Vuga, bilo zopet zbrano lepo število drugih slovenskih beguncev na češki Sv. Gori nad mestom Pribram. Bil je krasen dan, ki se je enkrat mudil v njem. Slovesen je bil sprejem beguncev pred svetiščem po preč. g. P. Dominiku Trčka z nagovorom in godbo, slovesno se je obhajala v svetišču zjutraj in popoldne služba božja s pridigo in slovenskim petjem, pretresljiva je bila »Zdravas Maria« s počesčenjem milostne podobe, ganljivo in solzorosno je bilo zopet slovo od tega sv. kraja. In potolaženi so zopet pohiteli begunci nazaj v svoje domove polni zaupanja v Marijo, Kraljico miru, polni prelepih spominov na ta biser češke zemlje.

Zahvala. Slovenski begunci se zahvaljujejo preč. gospodu Cirilu M. Vuga za ves njegov trud, ki ga je imel z nami, ko nas je popeljal na češko Sv. Goro. Nikoli ne pozabimo te krasne poti.

primerna knjiga, polna zanimivih novosti, ki nam pove, kako se uspešno pomaga našim invalidom, da postanejo sposobni za zaslužek. Četudi ima knjiga znanstveno vsebino, je vendar pisana v poljudnem slogu, ter se čita kakor kako leposlovno delo. V knjigi je nad sto slik iz zagrebške ortopedične bolnišnice in invalidske šole, ki pričajo o obsežnem delu ortopedov in pedagogov. Dr. Spišić želi doseči s svojo knjigo, da bi bilo v deželi čim manj pohabljenec. Naslovni list je okusno izdelal slikar Ljuba Babić. Cena knjigi 4 K; naročbe naj se naslove na upravo ortopedične bolnice v Zagrebu, Marulićeva ul. br. 1, knjiga se pa dobiva tudi po knjigarnah. Čisti dobiček je namenjen ortopedični bolnišnici in invalidski šoli.

Stavbeno delo po vojski.

Vedno in povsod se sliši o zlati dobi, ki bode prišla po vojni za stavbenike in sploh stavbne obrti. Naj mi bode torej dovoljeno, da se nekoliko popečam s to zadevo. Stavbarstvo se deli v glavnem v dva dela in sicer v visoko ali nadtalno stavbarstvo in podtalno stavbarstvo.

Prvo obsega zgradbo vsakovrstnih poslopij in kar je s tem v neposredni zvezi. Drugo pa zgradbo cest, železnic, vodovodov, mostov, regulacije rek in podobno. Bode li veliko tega obojega dela po vojni, je precej odvisno od poteka vojne kakor tudi od tega, kakšen da bo mir.

Ako se v državi bujno zida in gradi, delajo nove ceste, železnice, razširjajo mesta in trgi, je to pravi odsev blagostanja v dotični državi. S tem, da se vse to dela, imajo stavbeni obrtniki mnogo posla, in teh je precej, saj ima samo posredno pri zgradbi poslopja opraviti dvanaest in še več obrti. Te dajo zopet zaslužka drugim obrtnikom in trgovcem, pri tem zopet imajo opraviti delavci, bankirji, posojilnice i. t. d.

Torej iniciativo za to živahnost da v prvi vrsti država, nato pridejo dežele, občine, razni zavodi in posamezniki, vse pa je zopet odvisno od države; ne le, da ona posredno zida in dela: železnice, ceste državna poslopja in druge take naprave, ampak v prvi vrsti zavisi od tega, kakši so odnošaji napram zunanjim državam, kakšne so trgovske pogodbe, kako in od kje je uvažati surovine, je li država v trgovini pasivna, torej da več uvaža kot izvaža. In ravno to so stvari, ki se bodo morale rešiti deloma že pri sklepanju miru, deloma pozneje.

Gotovo je, da bode država imela dovolj vzroka, po vojni se zanimati za bujno gradenje. Na eni strani, z ozirom na to, da se pokončana mesta, sela, ceste in drugo, zopet spravi v red, na drugi strani pa da bodo naši bojevniki, ko pridejo iz vojne, imeli kaj dela in opravila. To so lepe želje, ki se pa ne bodo dale takoj in docela uresničiti. Kakor se je posebno zdaj v vojnem času pokazalo, se bode morala država v prvi vrsti ozirati na napredek in blagostanje kmetijstva in šele paralelno s tem, se bode moralo misliti na drugo. S tem, da se kmetijstvo podpre, je šele mogoče misliti na zadostno prehrano. Ali človek v prvi vrsti rabi hrano in obleko, potem šele zboljšana stanovanja in druge udobnosti. S tem, da se bode popolnoma zadostilo za hrano in obleko, bode pa morala država gledati v prvi vrsti na uvoz surovin ter na povzdigo domače industrije. Kakor druge gospodarske naprave, tako tudi obrt in industrija zelo trpita v sedanjih vojni. Ne le, da je mnogo od teh upoklicanih v vojno službo, ali da so njih zveste opore dobro vzgojeni delovodje, nastavljeni, uradniki, delavci bili upoklicani, ampak se je marsikomu, posebno manjšim industrijcem njih obrate tvornice ali naprave zelo oškodovalo s tem, da se jih je vzelo v vojaško upravo. Obrabili se bodo stroji, in orodje se bo deloma pozgubilo in pokončalo; to vedo prizadeti prav dobro. Prvo po vojni bode torej treba, da se vse to zopet popravi, nadomesti in zboljša seveda v kolikor bode vse to mogoče. Za to pa bo treba mnogo časa predno se vse to spravi zopet v tir in obrat.

Z izpolnitvijo teh naprav bode šele mogoče, da se bode izdelalo dovolj polusurovin ki se jih navadno rabi pri stavbarstvu sploh. Zaloge takih surovin in polusurovin nam bodo koncem vojne popolnoma pošle, bodisi že, da so te iz lesa, raznih kovin ali drugih rudnin. Delavstvo, ki se bo vrnilo iz vojne, dobi tu opravila in zaslužka.

Vsled pomanjkanja in povpraševanja po takem materialu bodo cene teh zelo visoke in ta cena bode le polagoma padala. Že danes stane rezan mehak les 200—300% več kakor pred vojno, železo se je podražilo isto tako do 300% da ne govorim o steklu, v kolikor ga je dobiti, ki ima 6-kratno prejšnjo ceno in tako bi se dalo dolgo naštevati. Iz vsega tega sledi, da se takoj po vojni ne bode mnogo zidalo ali

gradilo. Gotovo je, da bode potreba nekaj nujnih stvari takoj napraviti, a teh bode le malo. Da se odpomore krajem, kjer bodo popolnoma uničena sela in vasi se bodo gotovo postavile in uredile premnoge kolibe in barake, ki se danes uporabljajo za vojaštvo in begunce. Gotovo se bodo merodajni faktorji odločili zato, kar se najhitreje in najceneje napravi, kajti potreba bode po vojni velika.

V po vojni indirektno prizadetih krajih pa do cvetočega zidanja, vsaj poslopij in stanovanj še dolgo ne bode prišlo. Stanovanj bode več kot dovolj vsled zmanjšanja števila prebivalstva. Drugič pa se bode tok stavbnega delavstva obrnil bolj na kraje, ki so bili po vojni prizadeti, ker bodo tu tudi bolj plačani. In ravno v tem oziru pride pri nas do zelo težavnega položaja, kajti našega domačega stavbnega delavstva kot zidarje, kamnarje, opekarje itd. že pred vojno nismo dosti imeli, ter bomo prej kot slej navezani na tuje delavce, in te se bode težko preplačalo, kolikor toliko se bo podražila tudi zidava. Vzrokov, da se naši ljudje niso temu posvečali je več in bi se jih dalo odpraviti. Da ne bi bili nadarjeni, ni res. Mnogi, ki pričakujejo, da bodo imeli po vojni zlata tla, so tudi mnenja, da bode prišlo posebno na manjšega samostojnega stavb. obrtnika ali podjetnika le malo opravila, češ, da se osnujejo razni bančni konzorciji, ter bodo boljše zaslužke le ti spravili, in, da se je tako nekako že sedaj v vojnem času pričelo. Se pač mora konstatirati, da so se med vojno bodisi razne provizorne naprave, ki jih je država gradila, res oddajale raznim neopravičencem. A upati je, da se po vojni ne bode tako godilo, saj bode državi gotovo na tem, da podpira in okrepi male samostojne ljudi. Da bi se razne bančne družbe direktno pečale s prevzemanjem manjših in srednjih stavbenih del, je tudi dvomno ker je tu zaslužek precej riskanten in je pri teh poslih treba vzgojenega strokovnega osebja kakor tudi agilnih voditeljev. Bančne družbe bodo imele lepše polje, če bodo financijelno podpirale take samostojne obrtnike ali pa se rajše udeleževale raznih trgovskih podjetij kakor se je to zadnji čas dokaj udomačilo.

Kljub vsej agilnosti od strani vlade za prosep in ureditev raznih gospodarskih panog kakor tudi obrta in industrije pa bode vse odvisno od uredbe državnih financ. Kajti obresti od dolgov, podpore invalidom in družinam, ki so v vojni zgubile svoje hranitelje, bodo ogromne. Upajmo, da se tudi to uredi, saj je precej ljudi, ki jih je vojna obogatila. In tako je upanje da četudi ne takoj po vojni, pa vsaj polagoma pridejo tudi za obrtnike stavbene obrti in industrijce srečnejši časi.

Iv. Ogrin.

Naročajte nabitke iz usnja, s tem prihranite podplate. Cena z žeblički za en par za gospode K 1:80, za dame K 1:50, za otroke K 1:20. Zaradi drage poštne priporočamo se naročiti za več parov skupa. Dobe se pri **Peter Kozina & Ko. v Ljubljani.**

Praščiki za rejo se bodo oddajali v torek dne 28. t. m. ob 8. uri dopoldne na Zelenem hribu, Ljubljana, Dolenjska cesta, Kranjsko deželno mesto za vnovčevanje živine.

Čevljiarskega vajenca

pod ugodnimi pogoji sprejme čevljiarski mojster **F. SAJOVIČ**, hotel pri Matcu, Ljubljana. 2116

U VII 621.17-6

V imenu Njegovoga Voličanstva cesarja.

C. kr. okrajna sodnica v Ljubljani je razsodila o obtožbiavnega obtožitelja zoper **Frančiško Hribnik**, rojena 1864 v Isklotki, v Ljubljano pristojna, r. k., omožena, posestnika žena v Ljubljani, Zvonarska ulica št. 9, radi prestopka po § 201 cesarske naredbe z dne 24. 3. 1917 št. 131 dr. zakona, v navzočnosti c. kr. dež. sodnije svetnika v p. Potrato kakor javnega obtožitelja, obtoženke **Frančiške Hribnik**, po danes dognani glavni razpravi po predlogu javnega obtožitelja, naj se obtoženka kaznuje, tako: Obtoženka **Frančiška Hribnik** je kriva, da je dne 25. junija 1917 v Ljubljani izrabljala izredne razmere, povzročene po vojnem stanju, zahtevala za potrebne reči, namreč za nekaj perja karfijole (do 1/4 kg) 1 K 20 h, torej očitne čezmerne cene in je s tem zakrivila prestopok draženja po § 201 cesarske naredbe z dne 24. marca 1917 št. 131 dr. zakona ter se radi tega obsodi po § 261 citirane cesarske naredbe z uporabo § 263 k. z. na 48 ur zapora ter po § 359 k. p. r. v povračilo kazenskih stroškov, katera kazni se je z razsodbo c. kr. deželnega kot vzklicnega sodišča v Ljubljani ugodivši vzklicu javnega obtožitelja zvišala še na denarno kazn 30 K, ki se za slučaj neizterljivosti izpremeni v nadaljne tri dni zapora, ter se je ob enem izreklo, da se ima sodba po § 45 2 zgoraj omenjenega ces. ukaza po enkrat razglasiti v dnevniku „Slovenec“ in „Slovenski Narod“ na stroške obtoženke.

LJUBLJANA, 21. avgusta 1917.

Dr. Ogoreutz mp.

Proda se osel
temne barve. Več se poižve Podkorenem št. 34
Fran Marolt, Ljubljana, 800
Slovenske vojaške narodne pesmi
za K 1:50 ali K 1:80 se še dobe. Po pošti 20 v več. Najlepše darilo!

Okoli 200 m³ drv,

lukovih in javorjevih na deblu v 24 km od Ljubljane ugodno ležečem gozdu se odda. — Cene: polena 24 K, okleščki 20 K, butare po 50 v. Naslov pove uprava „Slovenca“ pod št. 2119.

Sijajno bodočnost

imajo turške srečke in nove srečke avstr. Rdečega križa vsled njihove vedno zvišujoče se denarne vrednosti! Vsaka srečka zadene!

Glavna dobitka znašata čez

1,000.000 kron

Natančno pojasnilo z igralnim načrtom razpošilja brezplačno: Srečkovno zasto stvo 11, Ljubljana.

2106

Zahvala.

Za obile dokaze iskrenega sočutja povodom smrti našega srčno ljubljenega brata, oziroma strica, gospoda

ANTONIA ROSMANINA

irgovca,

za krasno darovano cvetje ter za obilo udeležbo pri pogrebu izrekajo svojo globokočutečo zahvalo

2122

žalujoči ostali.

JOSIP MESOJEDEC, c. kr. poštni poduradnik, naznanja v svojem in v imenu svojih otrok vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je njegova iskreno ljubljena soproga, oziroma mati, gospa

Marija Mesojedec

danes zjutraj ob 3. uri po dolgotrajni, mukepolni bolezni, previdena z zadnjimi tolažili sv. vere, preselila se v boljše življenje. Pogreb nepozabne rajke se vrši jutri, dne 28. avgusta ob 6. uri popoldne iz hiše žalosti, Jenkova ul. št. 10, na pokopališče k Sv. Križu. Sv. maše zadušnice se bodo brale v cerkvi sv. Petra Drago pokojnico priporočamo v blag spomin in molitev.

V LJUBLJANI, dne 27. avgusta 1917.

2124

Brez posebnega obvestila.

Viktor Hrašovec, nadzornik in načelnik obratnega urada c. kr. državne železnice v Ljubljani, naznanja v svojem, v imenu svoje soproge **Mici** ter vseh ostalih sorodnikov vsem prijateljem in znancem pretužno vest, da je njegov iskreno ljubljani sin, gospod

Ivo Hrašovec

Stud. tur. in c. kr. nadporočnik v r. odl. kovan z obema signum laudis, zaslužnim križcem III. reda in Karlovim čelnim križcem.

v nedeljo dne 26. avgusta nenadoma preminul. Pogreb nepozabnega pokojnika se vrši v torek dne 28. avgusta 1917 ob 4. uri popoldne iz poslopja državnega kolodvora v Šiški pri Ljubljani na pokopališče k sv. Križu v Ljubljani.

V Ljubljani, dne 27. avg. 1917.

Venci se hvaležno odklanjajo.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Zahvala.

Ob nepričakovani britki izgubi velečastitega gospoda

Frančiška Sever

župnika v št. Vidu pri Vipavi,

se vsem za nepozabnemu pokojnemu izkazano pomoč, udeležbo pri pogrebu in izrečena sožalja izskreno zahvaljujejo

globoko žalujoči ostali.